

חקלאות 2018

סיכום שנתי ועיקרי ההתפתחויות

כל הנתונים במצגת נלקחו מהלשכה
המרכזית לסטטיסטיקה אלא אם נכתב
אחרת

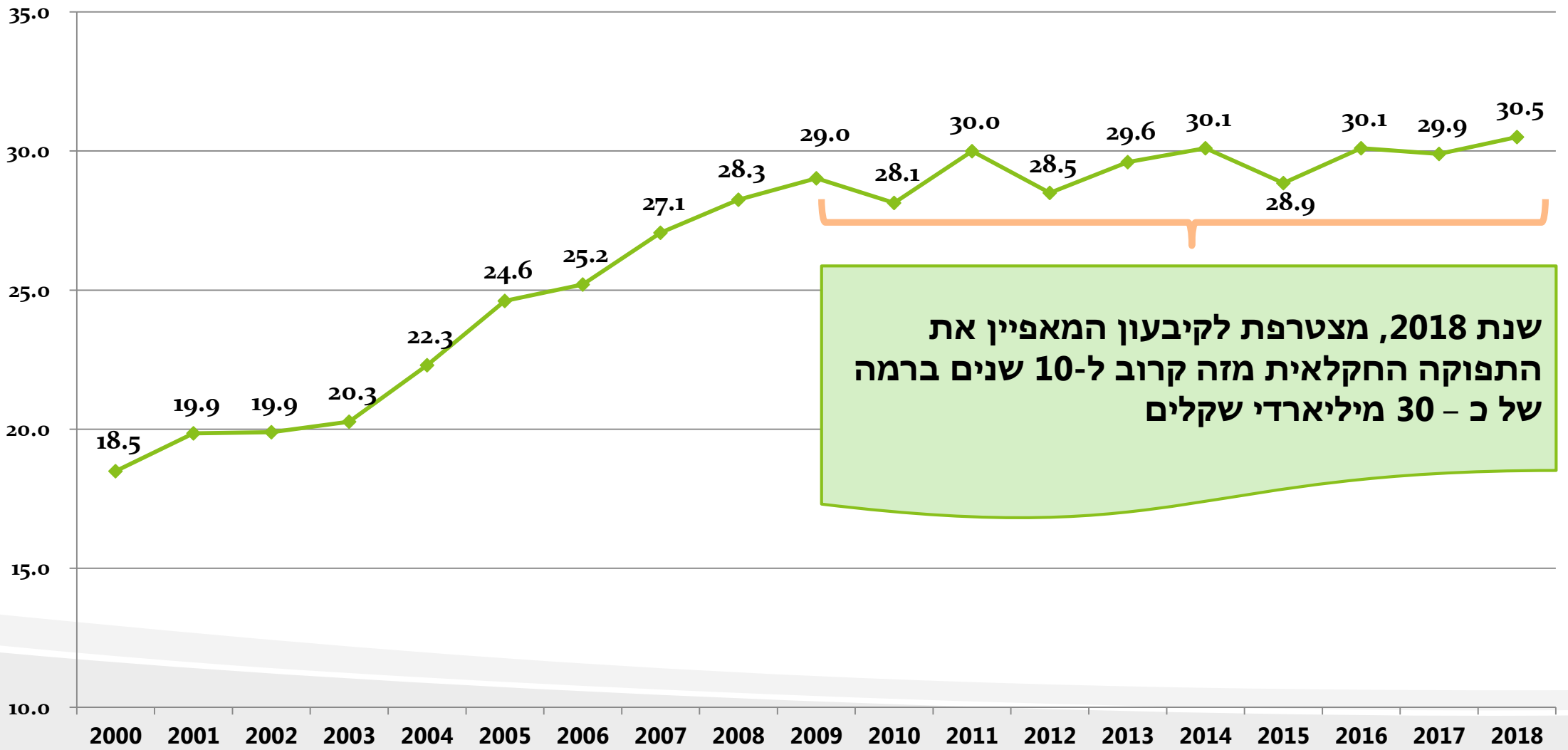
אילנה דרור
יולי 2019

התפוקה החקלאית

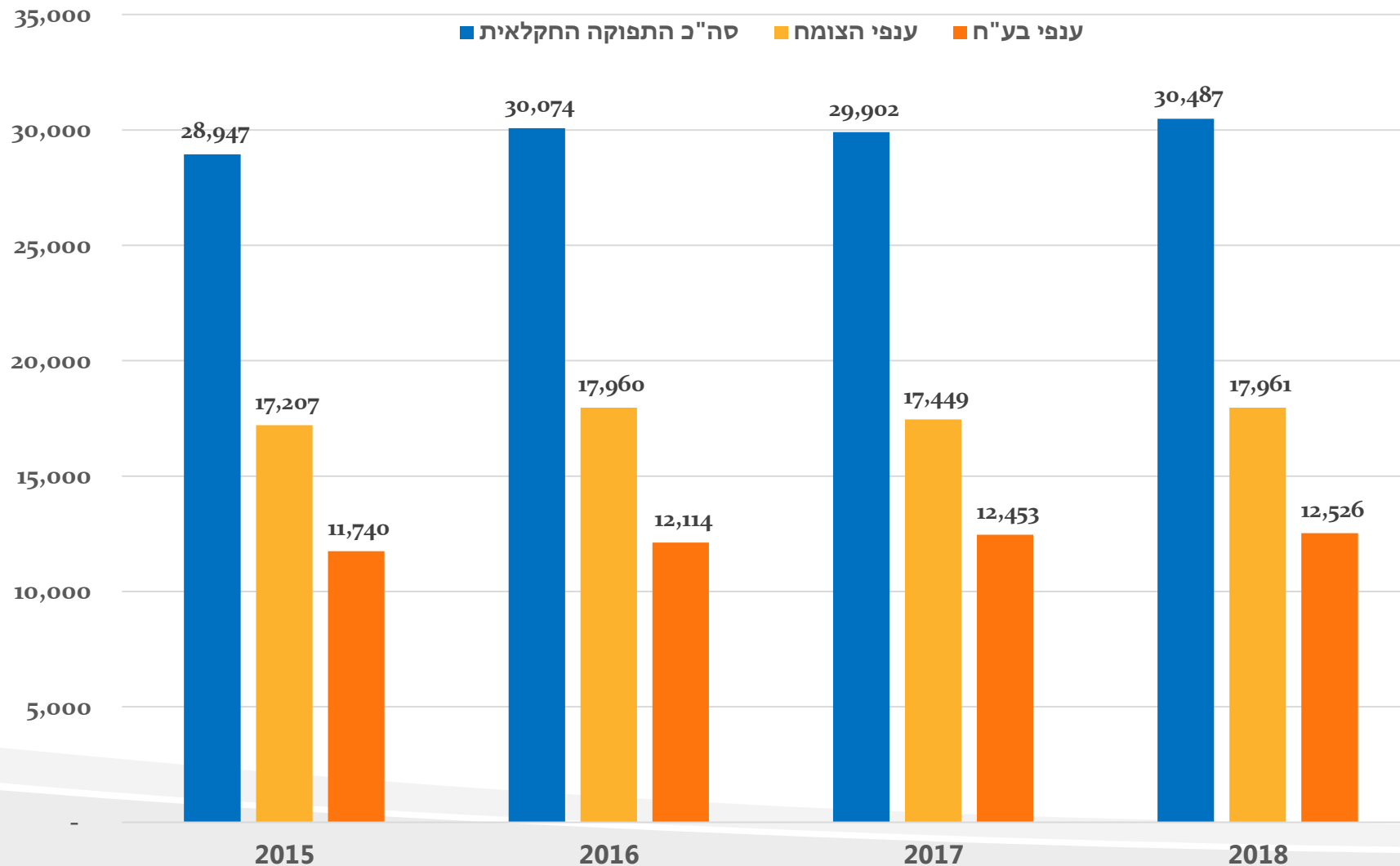
תשלומי שכר
פריון עבודה
מלאי הון
פריון ההון
הכנסות החקלאים
מסקנות

התפוקה החקלאית
התפוקה ליעדים
התפוקה לענפי יצור
התשומה הקנויה
תנאי הסחר
הפריון השוטף
הכנסות שונות

התפוקה החקלאית - ערך

התפוקה החקלאית - ערך

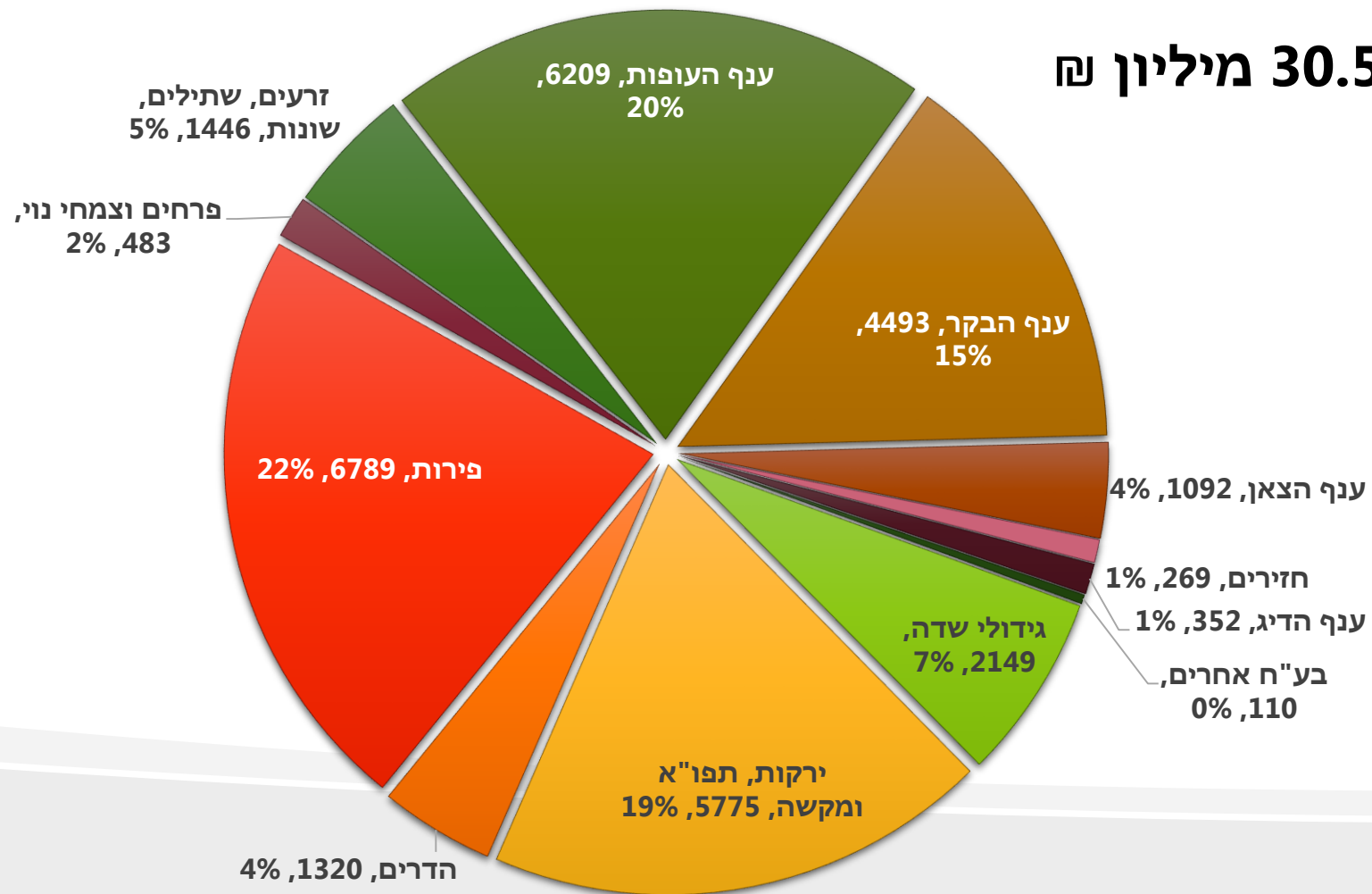

גם כאן אנו רואים את המגמה של הקבועה בחלוקה בין ענפי החי והצומח בשנים האחרונות.

ענפי היצור - 2018 - מיל' שקלים

ערך התפוקה 30.5 מיליון ₪

ענפי הצומח

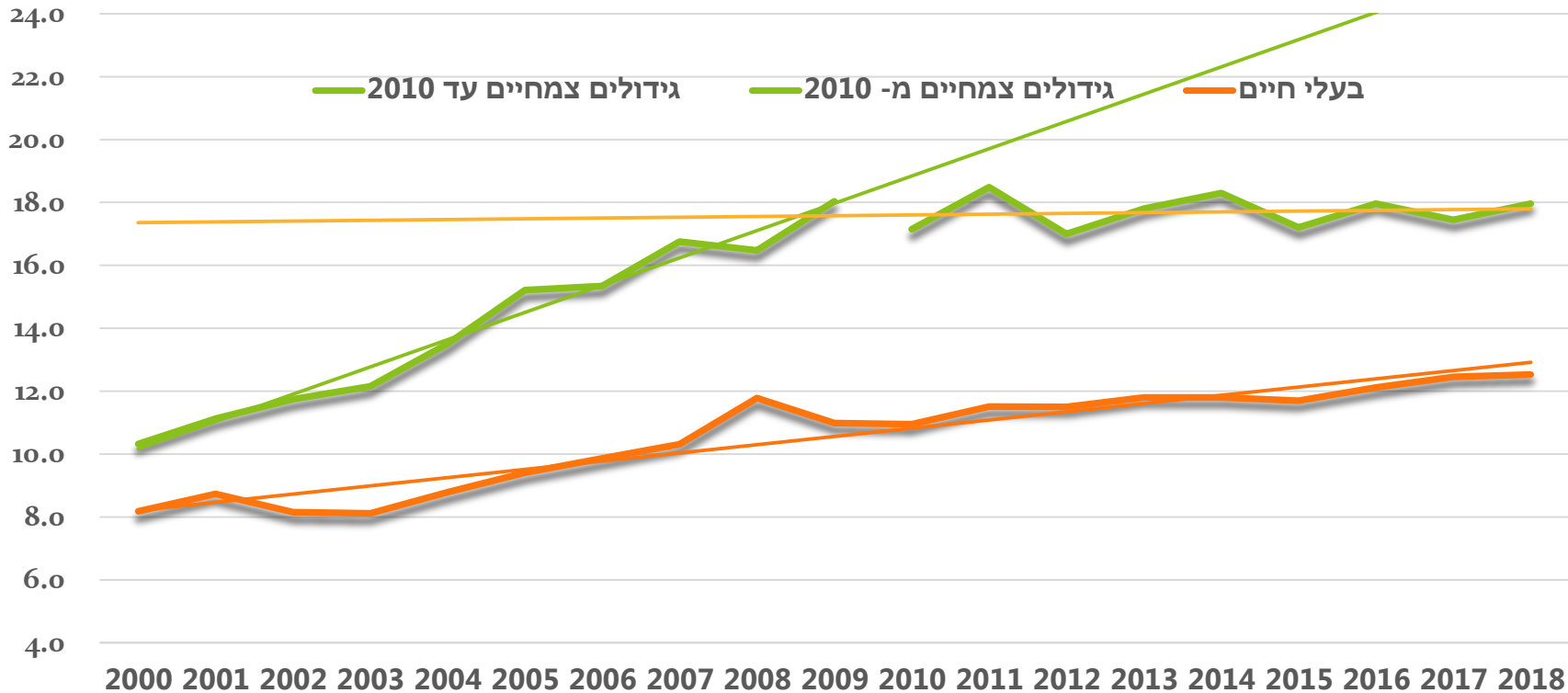
השינוי הנומינלי			מיל' שקלים		
כמות	מחיר	ערך	2018	2017	
-3.1%	6.2%	2.9%	17,961	17,449	סה"כ ענפי הצומח
					מזה:
-6.5%	-0.6%	-7.0%	2,149	2,311	גידולי שדה
0.8%	0.9%	1.7%	5,775	5,676	ירקות, תפוז"א ומקשה
-3.7%	12.7%	8.5%	6,789	6,257	פירות
-12.0%	11.1%	-2.2%	1,320	1,350	הדרים
4.5%	1.0%	5.6%	483	458	פרחים וצמחי נוי

ענפי בעלי חיים

השינוי הנומינלי			מיל' שקלים		
כמות	מחיר	ערך	2018	2017	
-3.2%	3.7%	0.4%	12,526	12,453	סה"כ בעלי חיים
2.2%	2.0%	4.3%	3,198	3,066	חלב בקר
-12.9%	4.3%	-9.1%	1,296	1,426	בשר בקר
-3.2%	3.7%	-0.4%	3,594	3,579	בשר פטמים
1.1%	3.5%	4.6%	946	904	ביצי מאכל
10.5%	0.8%	11.4%	698	627	בשר הודיים
-8.1%	3.7%	-4.7%	182	191	דגי בריכות
-8.6%	0.6%	-8.1%	158	172	חלב צאן
-10.0%	11.3%	0.2%	269	269	חזירים
2.9%	0.0%	2.9%	46	45	דבש

התפוקה החקלאית – שינוי ערך ריאלי

קצב גידול תפוקת ענפי הצומח הואט מאוד בשל צמצום הפדיון מיצוא משנת 2010 והלאה. קצב גידול ענפי בעלי חיים, שהם בעיקר ענפי שוק מקומי, איטי יותר, וגם בו חלה האטה.

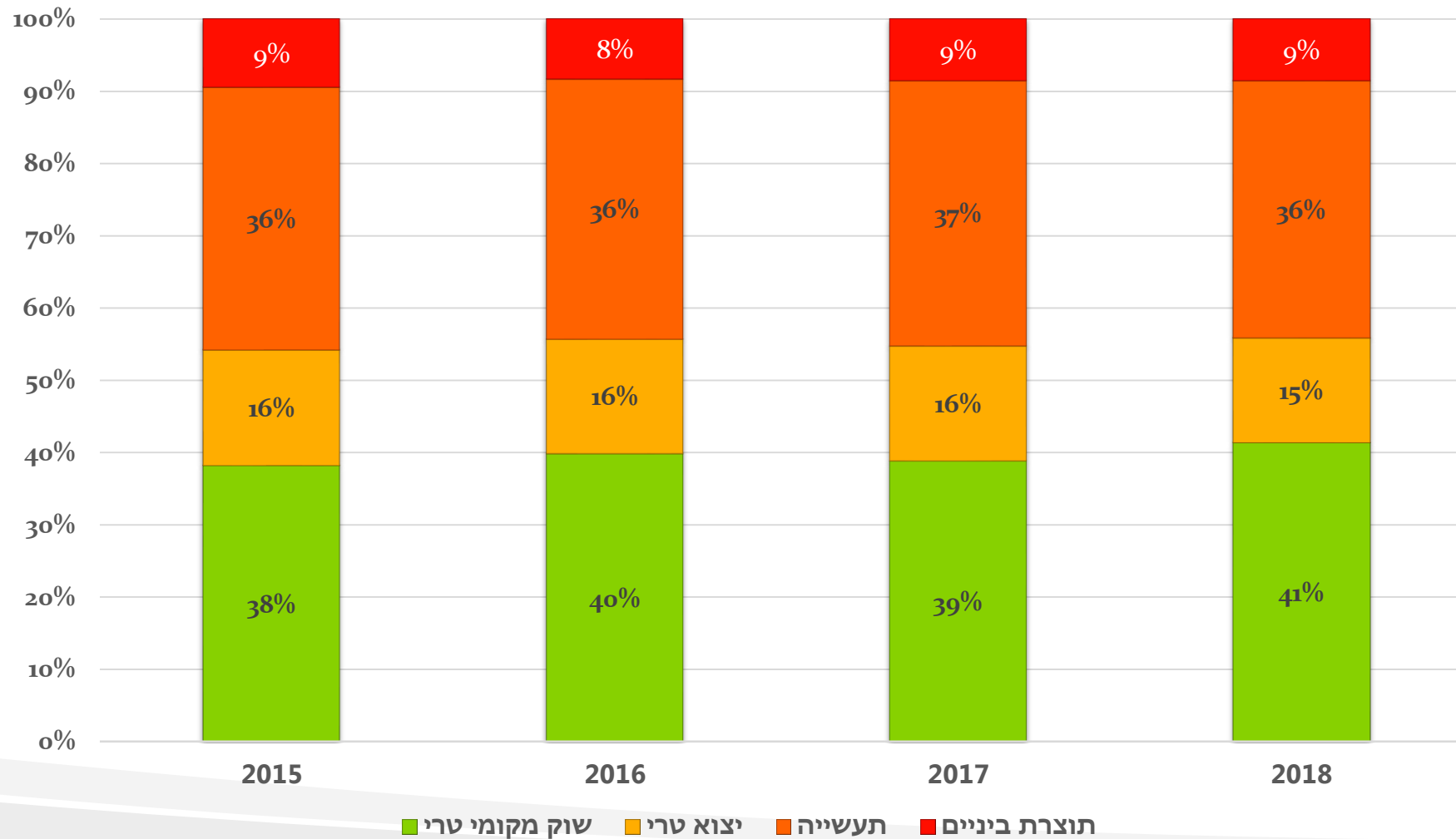
ממוצע מ-2010	עלייה משנת 2010	ממוצע לשנה	עלייה במשך כל התקופה	אחוז שינוי ריאלי
1.1%	8.4%	3.6%	65%	סה"כ החקלאות
0.5%	4.4%	4.1%	74%	ענפי הצומח
1.8%	2.9%	2.9%	53%	ענפי בע"ח

התפוקה ליעדים

תשלומי שכר
פריון עבודה
מלאי הון
פריון ההון
הכנסות החקלאים
מסקנות

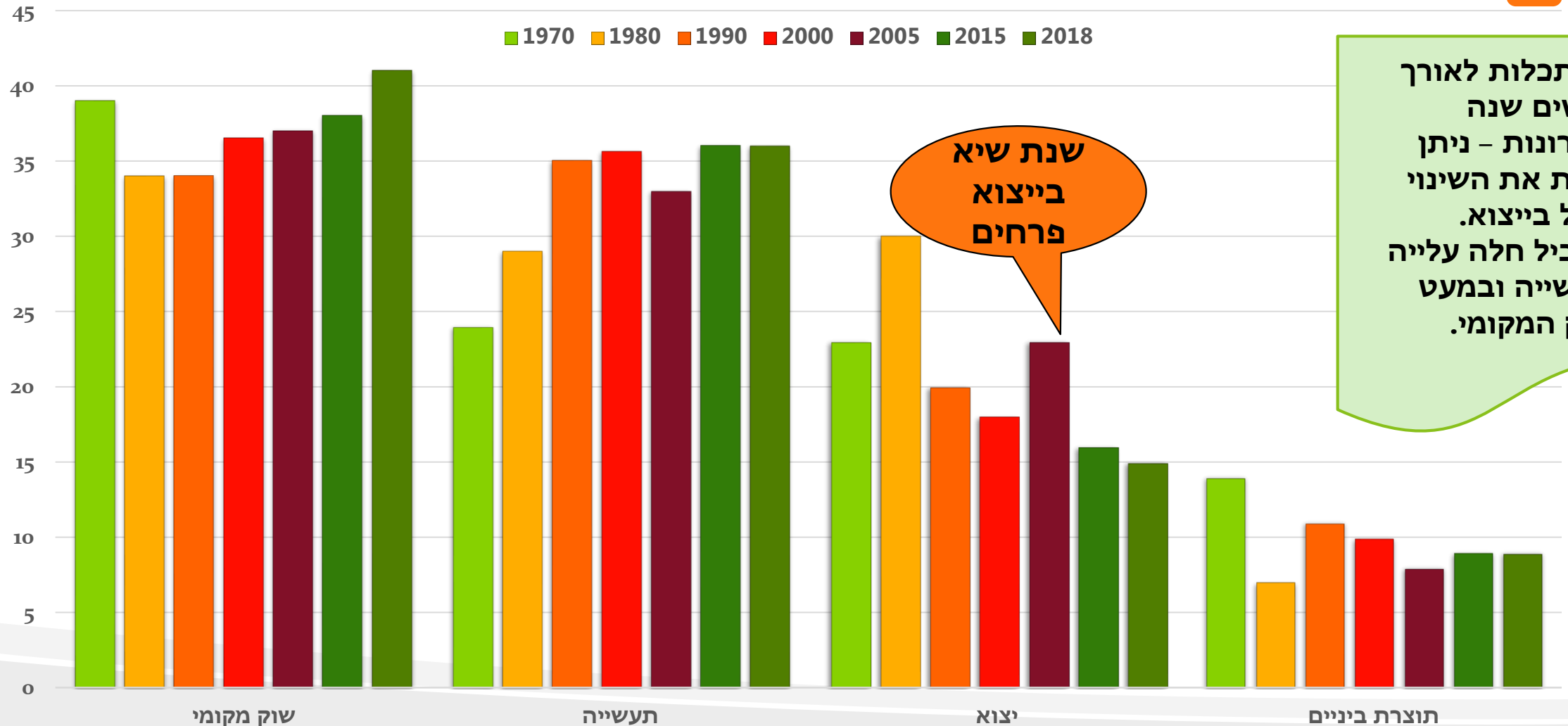
התפוקה החקלאית
התפוקה ליעדים
התפוקה לענפי יצור
התשומה הקנויה
תנאי הסחר
הפריון השוטף
הכנסות שונות

ערך התפוקה – יעדי השיווק

בשנת 2018 נשמר המצב שהיה בשנים האחרונות וכמעט ולא היו תזוזות בין יעדי התפוקה. למעט ירידה מזערית ביצוא ועלייה בשוק המקומי

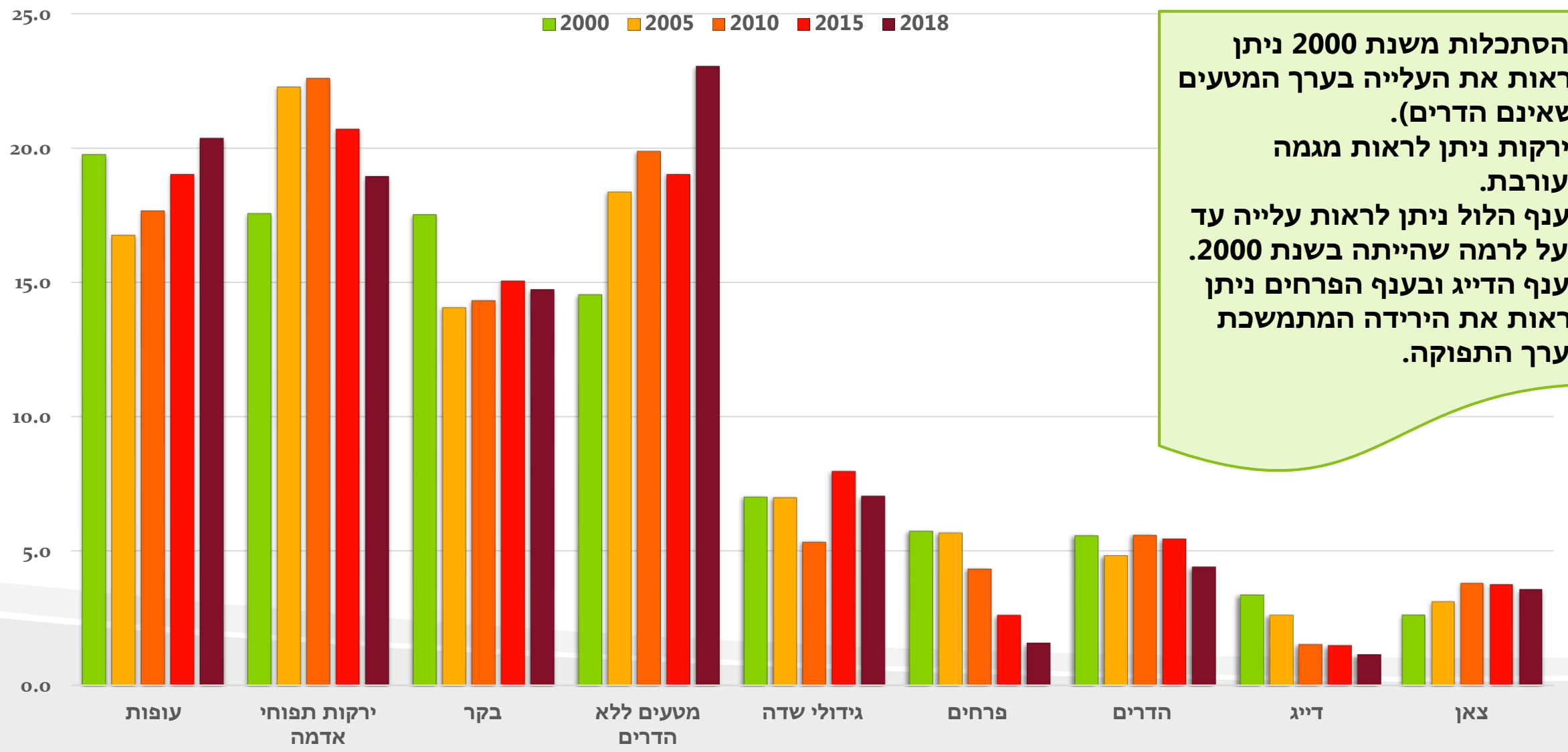
ערך התפוקה – יעדי השיווק מבט על 50 שנה (התפלגות באחוזים)

בהסתכלות לאורך חמישים שנה האחרונות – ניתן לראות את השינוי הגדול בייצוא. במקביל חלה עלייה בשוק המקומי.

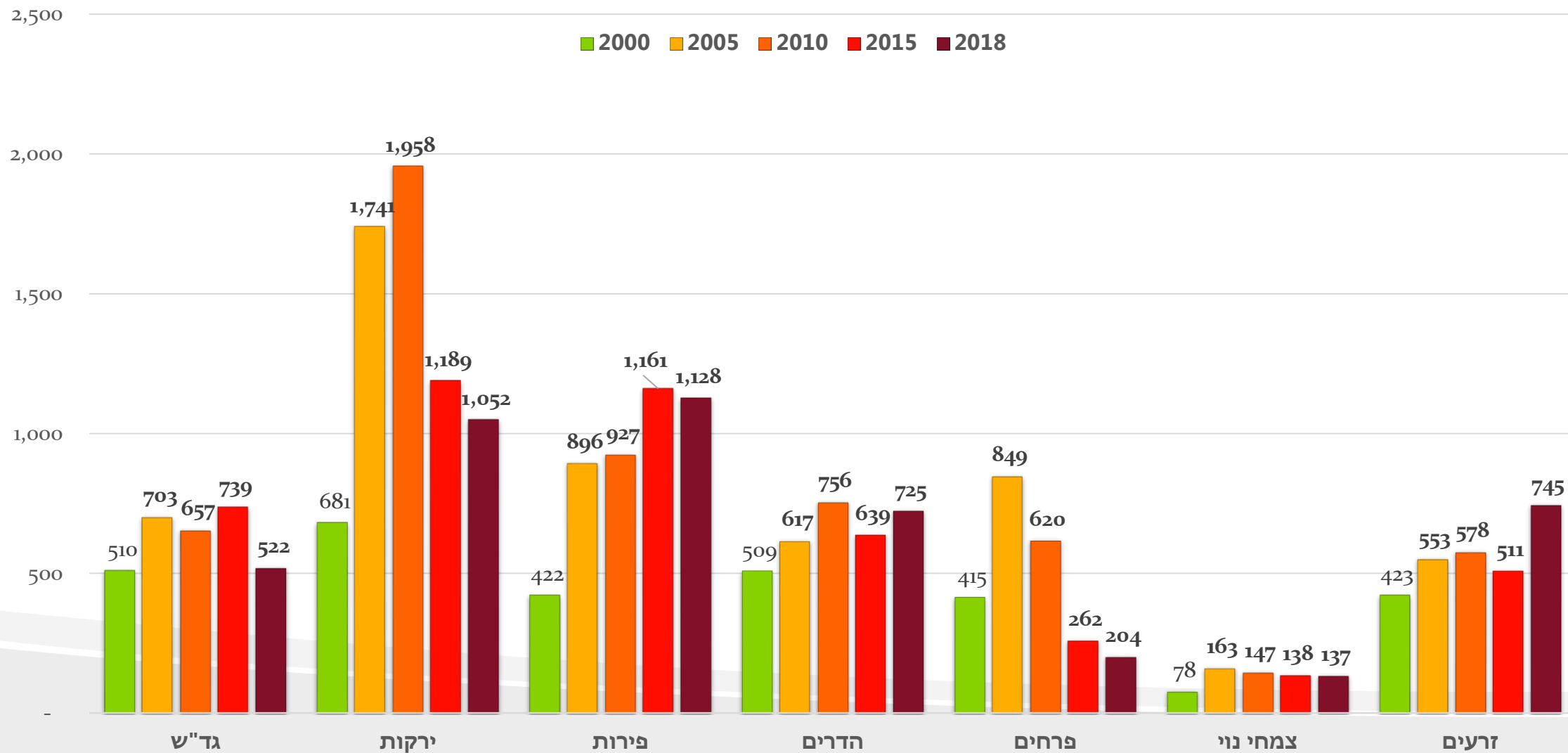
שנת שיא בייצוא פרחים

ערך התפוקה – מגמה רב שנתית בחלוקה לפי ענפים (אחוזים)

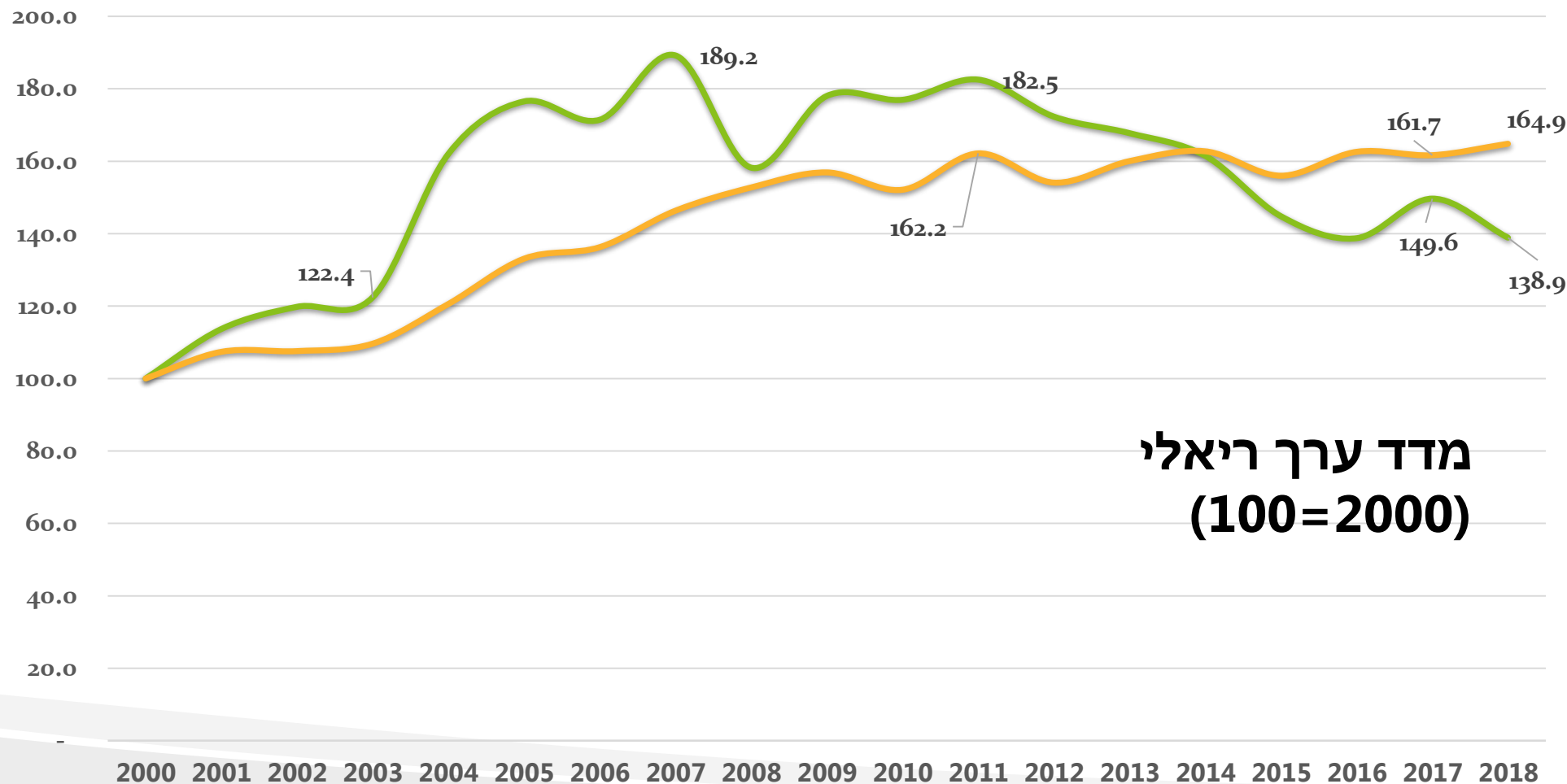

בהסתכלות משנת 2000 ניתן לראות את העלייה בערך המטעים (שאינם הדרים). בירקות ניתן לראות מגמה מעורבת. בענף הלול ניתן לראות עלייה עד מעל לרמה שהייתה בשנת 2000. בענף הדיג ובענף הפרחים ניתן לראות את הירידה המתמשכת בערך התפוקה.

ערך התפוקה - היצוא הטרי (מחיר ריאלי)

עורך התפוקה - היצוא הטרי

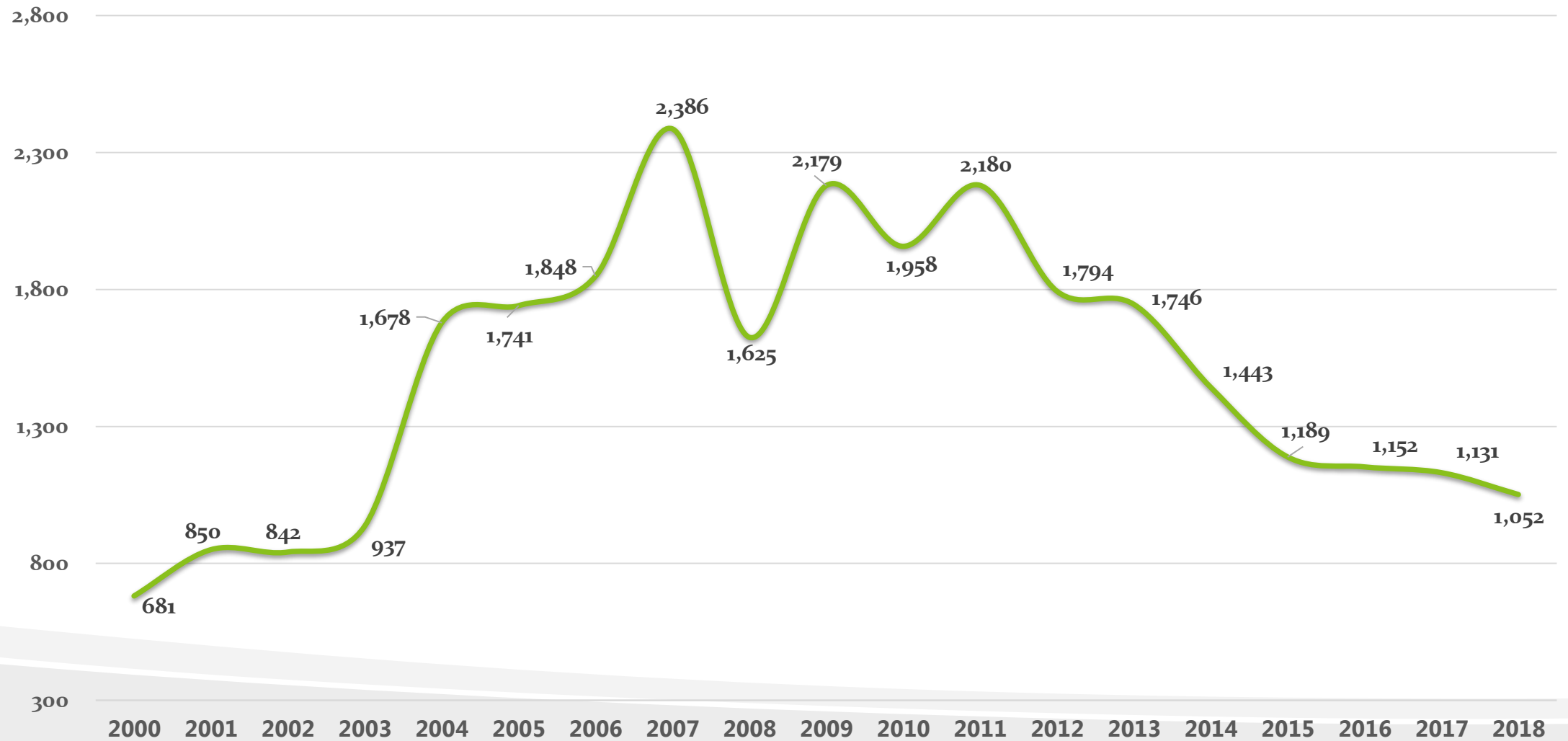

מדד עורך ריאלי
(100=2000)

התרשים להלן ממחיש, כיצד ירדת עורך היצוא גורר מטה את עורך התפוקה הכולל ומאט את קצב גידול הפדיון הכולל. בשנת 2018 היצוא הטרי קטן והגיע לרמה הנמוכה שלו בחמש עשרה שנים האחרונות (משנת 2003).

ייצוא סה"כ

ערך התפוקה – יצוא ירקות

ערך התפוקה – יצוא ירקות

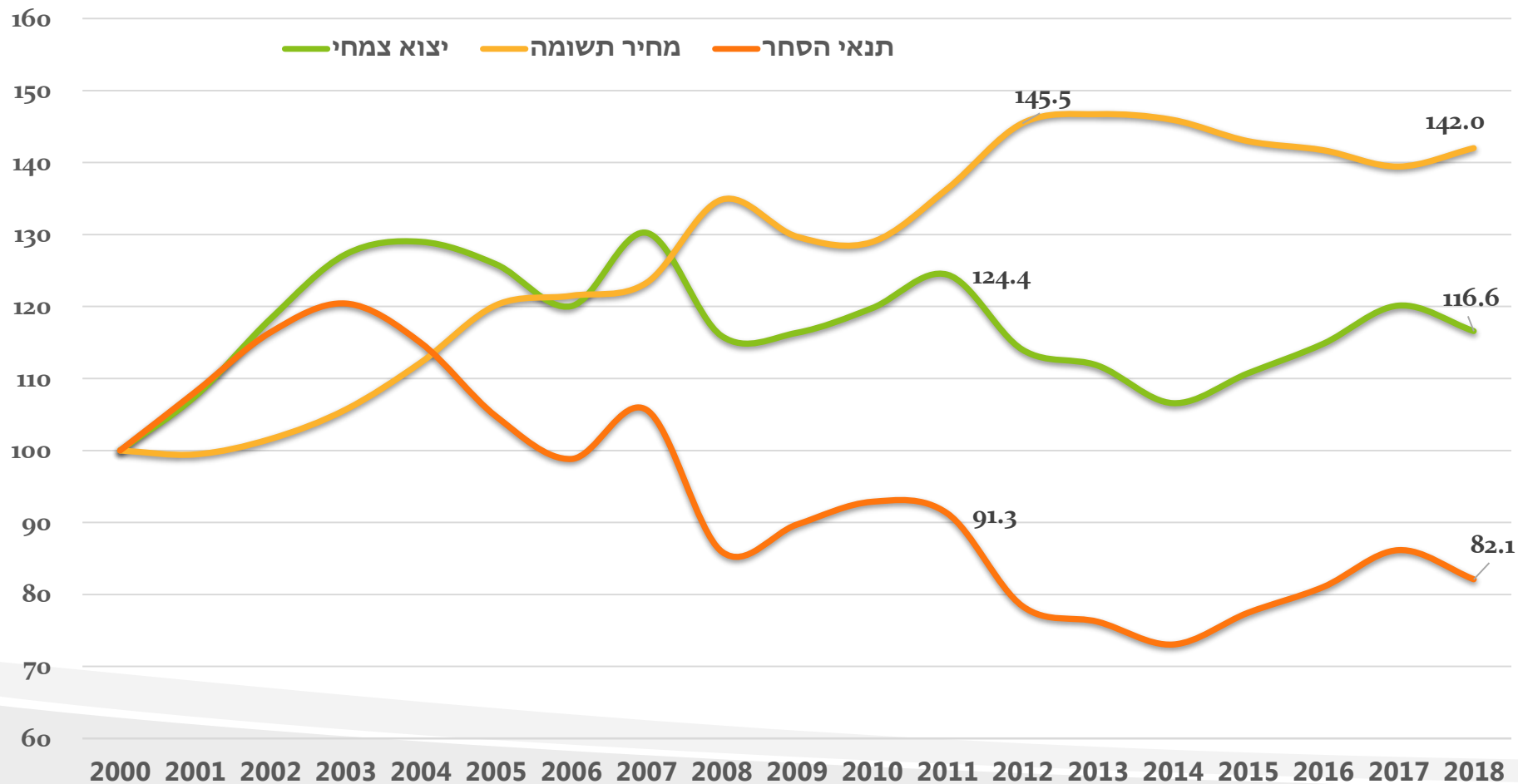
השינוי - 2014-2018		מיליוני שקלים נומינלי					
מיל' שקלים	אחוזים	2018	2017	2016	2015	2014	
-384	-27%	1,052	1,128	1,147	1,176	1,436	ירקות
-104	-26%	292	374	360	261	396	תפוחי אדמה
-42	-20%	169	131	189	266	211	גזר
-196	-33%	390	423	415	439	586	פלפל
13	37%	49	62	66	53	36	סלרי
2	7%	31	13	24	22	29	בטטות
-20	-21%	75	58	38	68	95	צנונית
-59	-87%	9	12	19	40	68	עגבניות

ובתוך ענפי הירקות משנת 2014:

- יצוא הפלפל ירד בשליש מערכו
- יצוא עגבניות נמחק כמעט לחלוטין (ירידה של 87%)
- יצוא גזר ותפוחי אדמה – תנודתי אך במגמת ירידה תלוי מה קורה בעולם
- יצוא הבטטות והסלרי תנודתי אבל בהסתכלות החמש שנתי חלה עלייה.

ערך התפוקה – היצוא הטרי

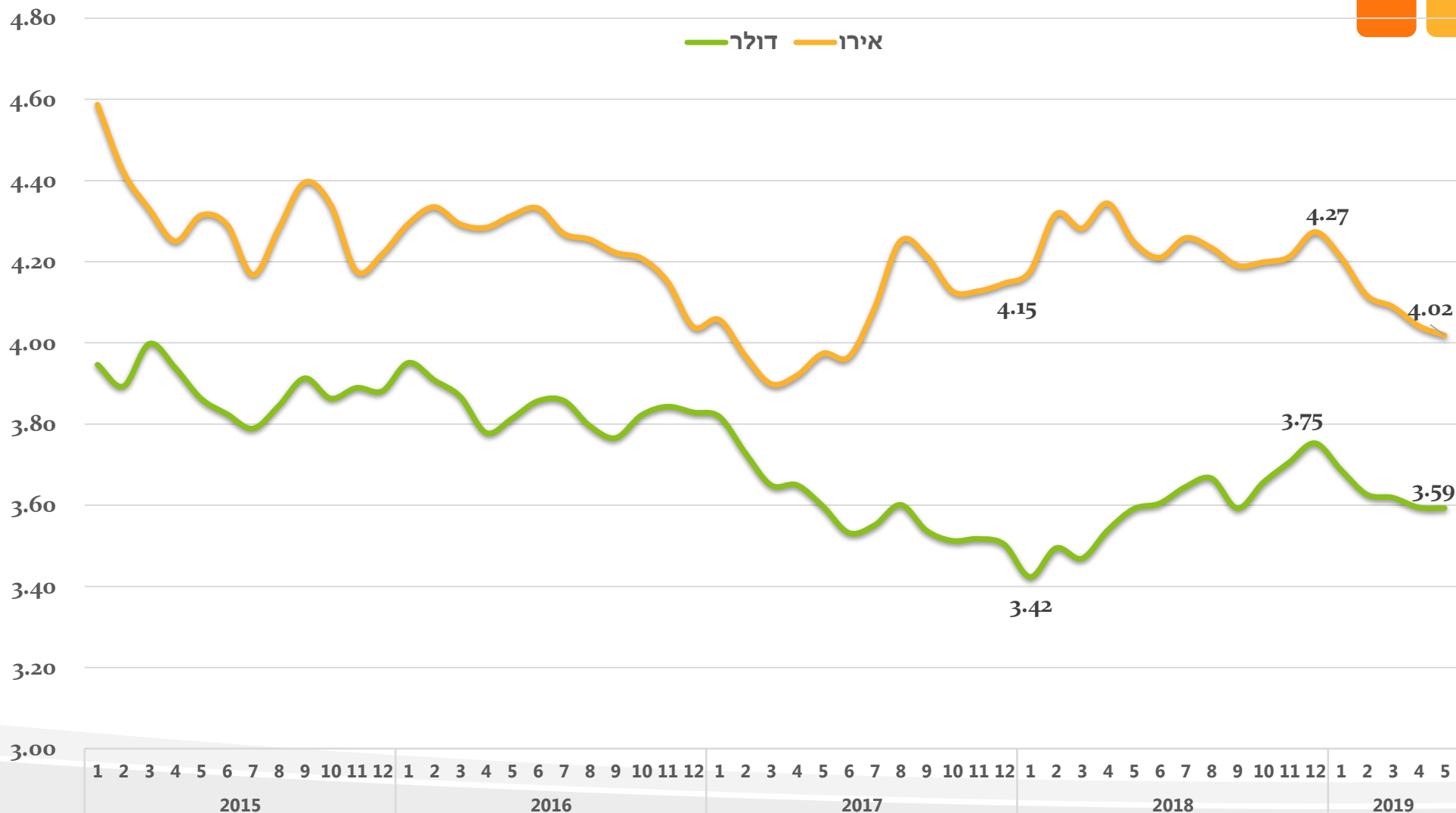
תנאי סחר ביצוא - מדד ריאלי (2000=100)

בניסיון להסביר את גורמי צמצום היצוא, מחושבים תנאי הסחר של הגידולים – הפער בין השינוי במחיר התוצרת במונחי שקלים לעומת השינוי במחירי התשומה:

- השנים 2012, 2013 ו- 2014 אמנם מייצגות תנאי סחר מורעים. כלומר עלייה במחיר התשומה וירידה בערך הייצוא.
- בשנים האחרונות – 2015- 2017 חלה עלייה במחירי היצוא ובמקביל שיפור של תנאי הסחר.
- בשנת 2018 חלה ירידה בתנאי הסחר כתוצאה מעלייה במחיר התשומה וירידה ביצוא הצמחי

שערי המטבע

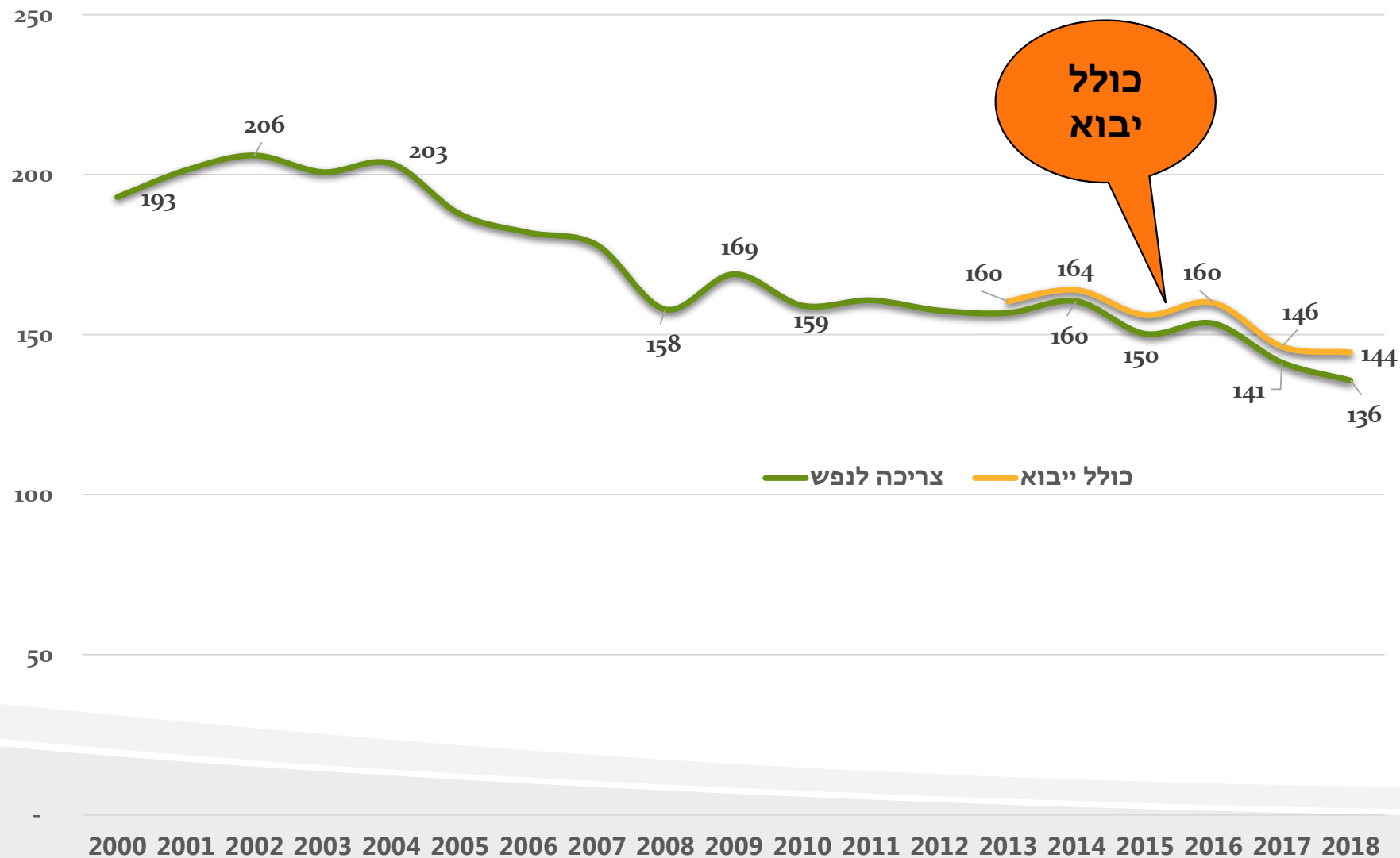
בשנת 2018 ניתן לראות עלייה הדרגתית בשער הדולר. מתחילת שנת 2019 אנו רואים את ההיחלשות של הדולר והאירו

תשלומי שכר
פריון עבודה
מלאי הון
פריון ההון
הכנסות החקלאים
מסקנות

אספקה לנפש של מוצרים בחקלאות (או כמה עומד לרשות הצרכן)

התפוקה החקלאית
התפוקה ליעדים
התפוקה לענפי יצור
התשומה הקנויה
תנאי הסחר
הפריון השוטף
הכנסות שונות

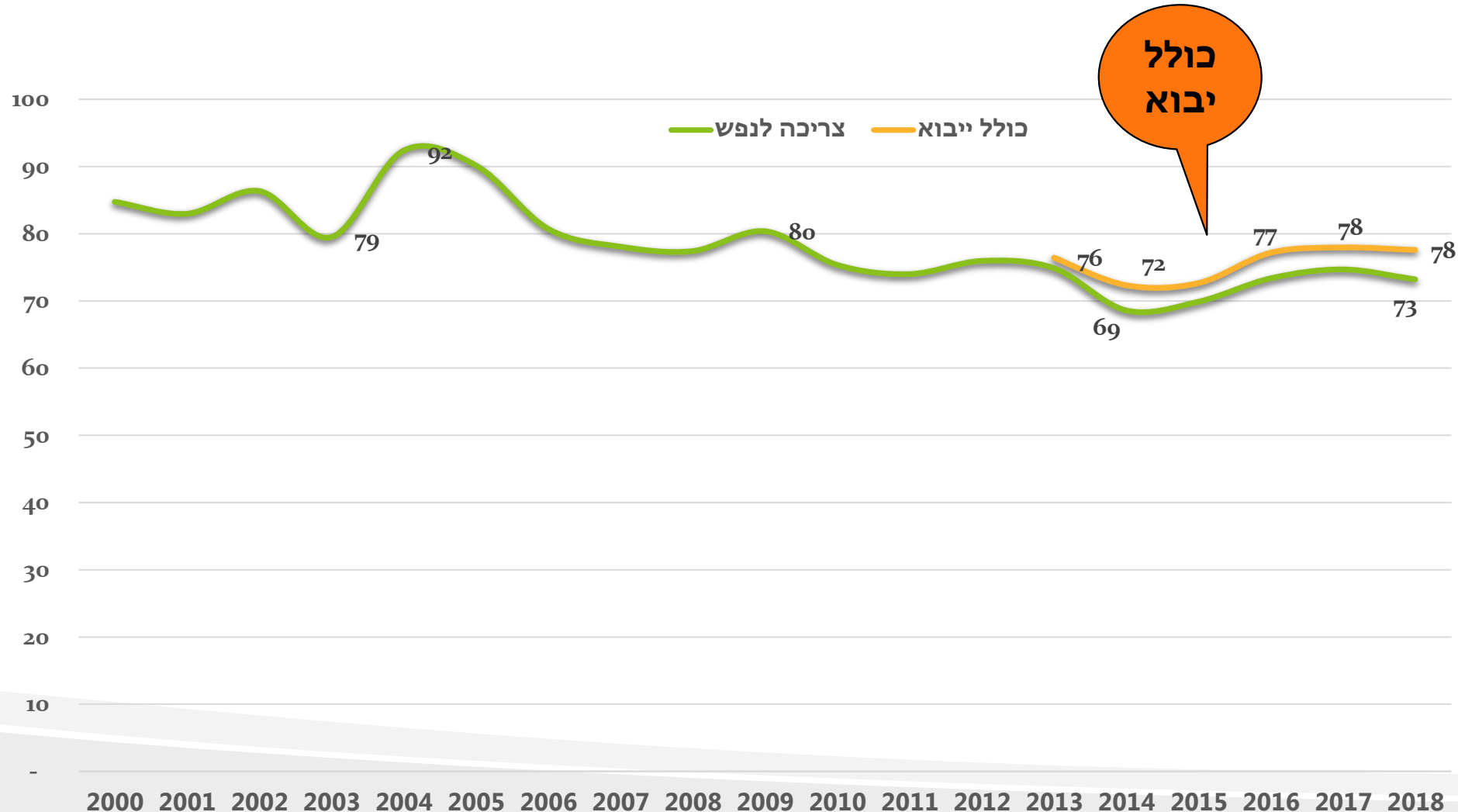
אספקה לנפש: ק"ג ירקות טריים בשנה

בייבוא נלקחו הירקות העיקריים: תפוחי אדמה, בצל, שום, עגבניות ומלפפונים

הפרש בין שיא רמת הצריכה לנפש (206 ק"ג) בשנת 2002 לבין רמת הצריכה בשנת 2018 (136 ק"ג) ≤ 70 ק"ג (לא כולל ייבוא)

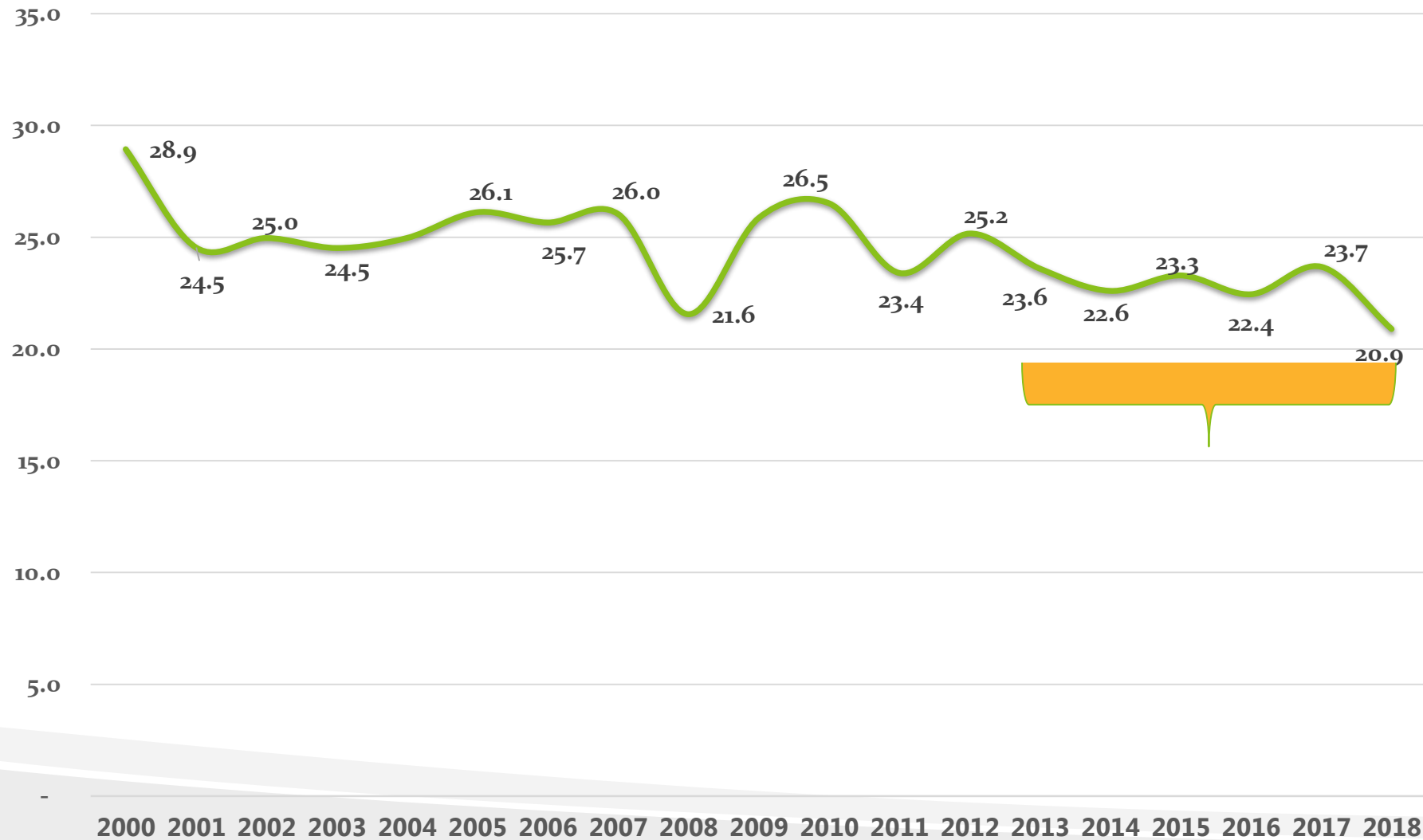
אספקה לנפש: ק"ג פירות טריים בשנה

בייבוא נלקחו:
תפוחי עץ ואגסים

הפרש בין שיא רמת
הצריכה לנפש (92
ק"ג) בשנת 2004
לבין 2017 (73 ק"ג)
= < 19 ק"ג

אספקה לנפש: ק"ג לנפש הדרים לשנה

הערה כללית: משרד החקלאות אינו מאפשר ייבוא של פרי הדר (למעט אתרוגים) ולכן אין כאן את הייבוא.

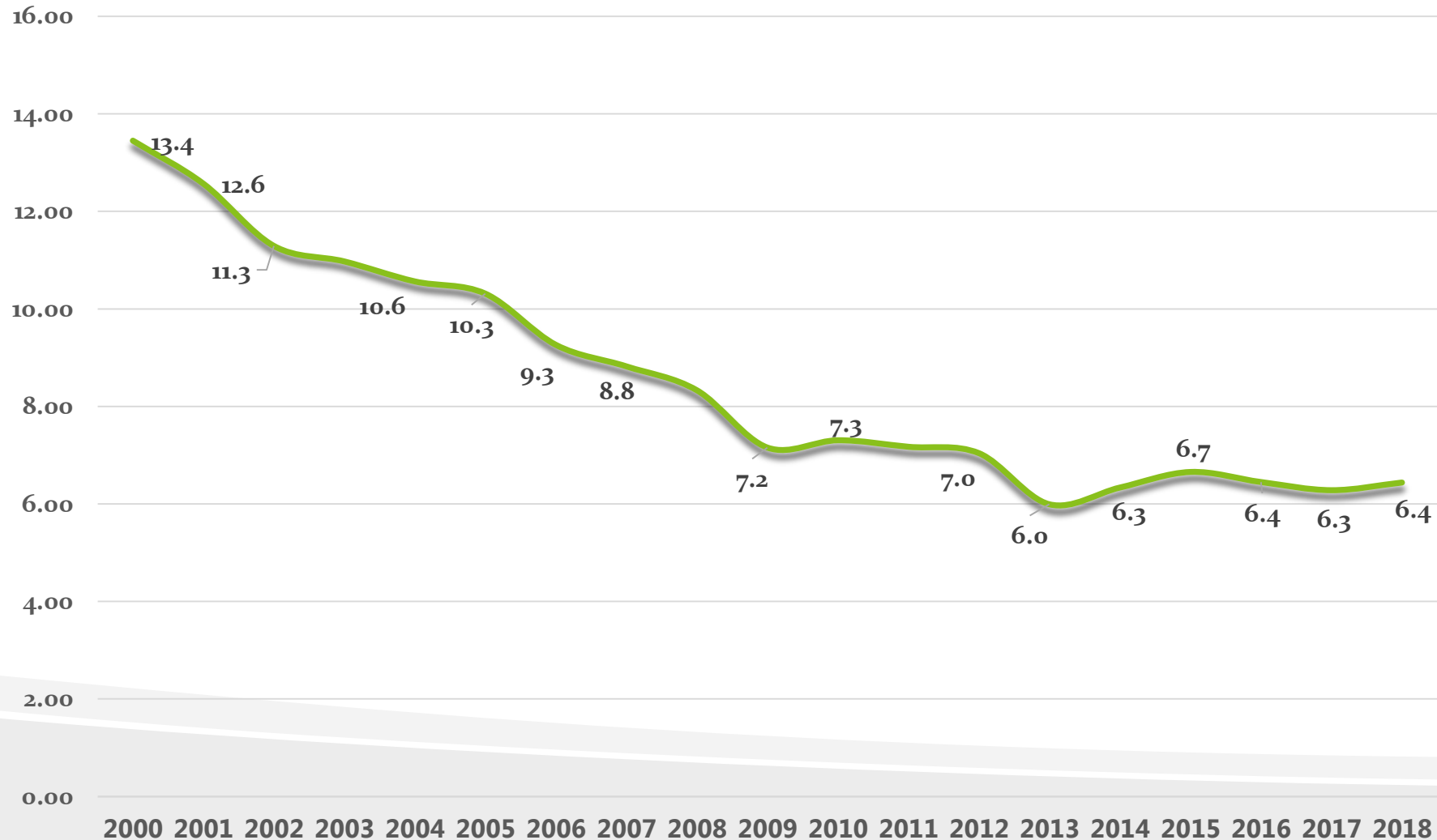
בשש שנים האחרונות הצריכה לנפש של פרי הדר נעה בין 22-23 ק"ג פרי.

בשנת 2017 חלה עלייה אך בשנת 2018 נצפתה שוב ירידה והגענו לשפל של ה- 18 שנים האחרונות.

בנוסף, יודעים שקיימים שינויים בהרגלי הצריכה, עלייה בצריכת לימונים וקליפים אחרים על חשבון שאר הזנים.

כבר כעת אנו יודעים ששנת 2019 לא תהיה טובה מקודמתה בגלל תנאי מזג אוויר קיצוניים בחלק מאזורי הארץ.

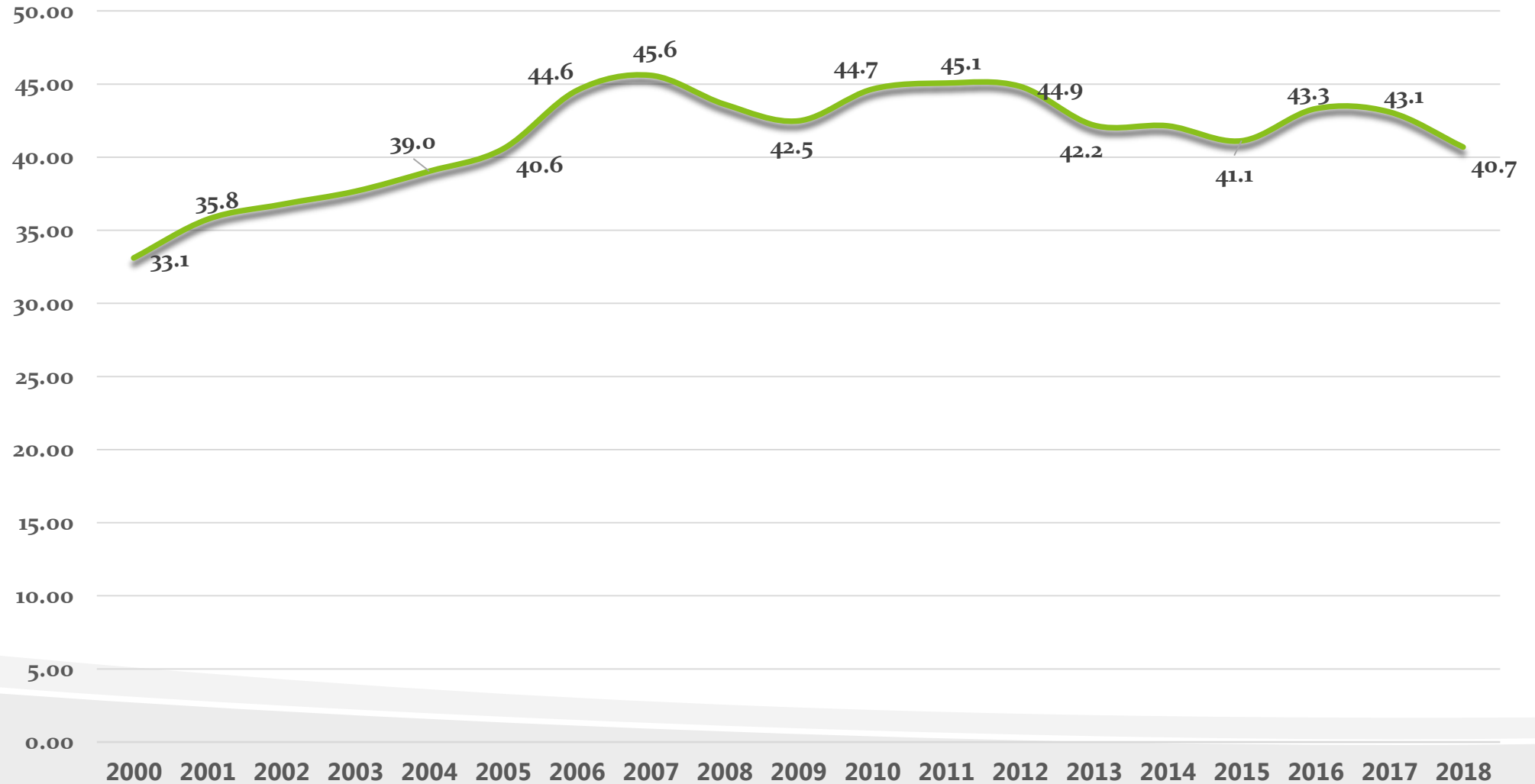
אספקה לנפש: בשר הודים – ק"ג מעובד לשנה

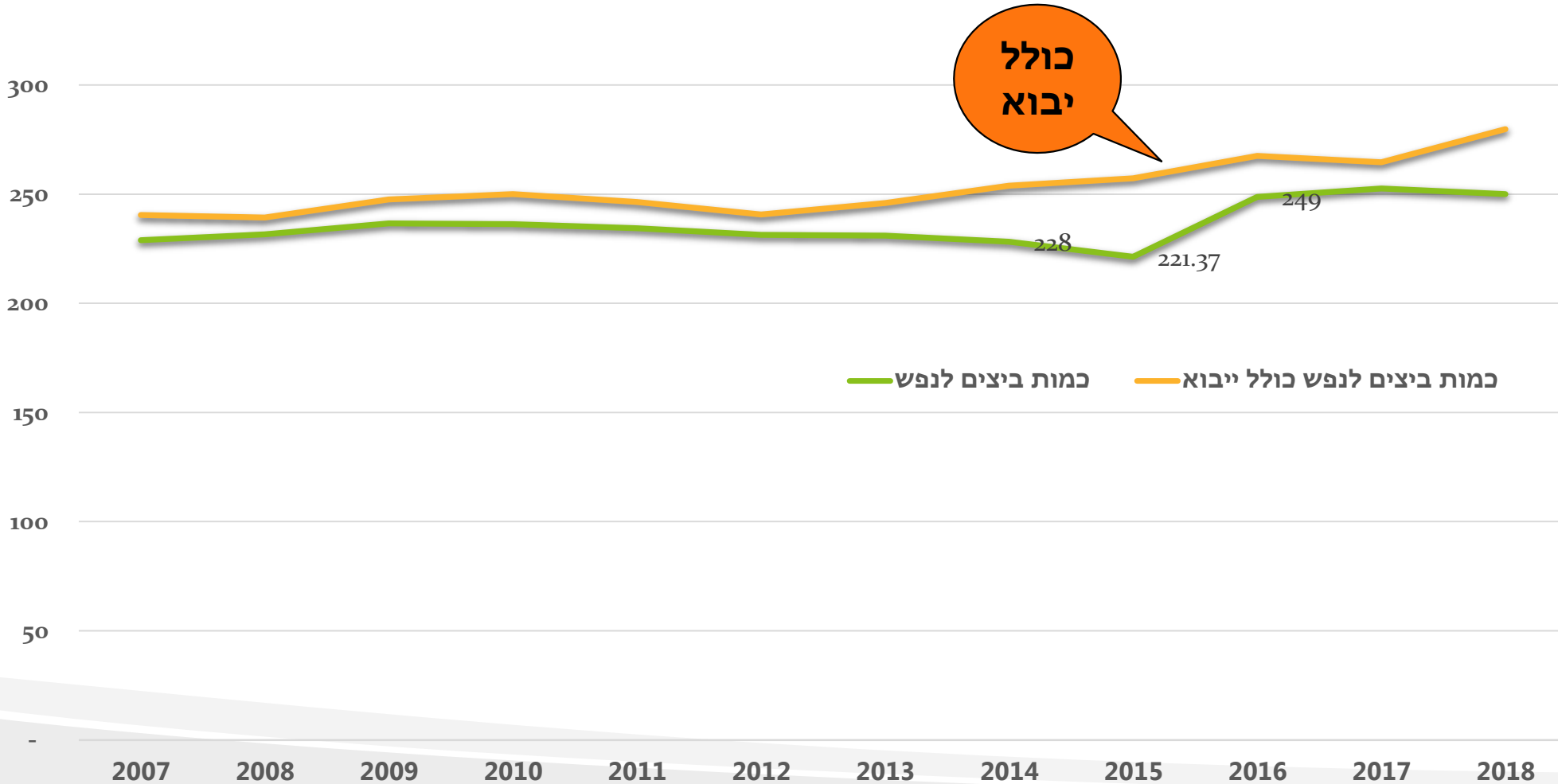
קיימת ירידה משמעותית בצריכת בשר הודו ב-20 שנה האחרונות. ייתכן ויש פוטנציאל בשוק שאינו ממומש

אספקה לנפש: בשר פטם – ק"ג מעובד בשנה

במקביל לירידה שראינו בבשר הודו - קיימת עלייה מתונה בבשר פטם. בשנה האחרונה אנו רואים ירידה בצריכה שצריך יהיה לעקוב אחריה.

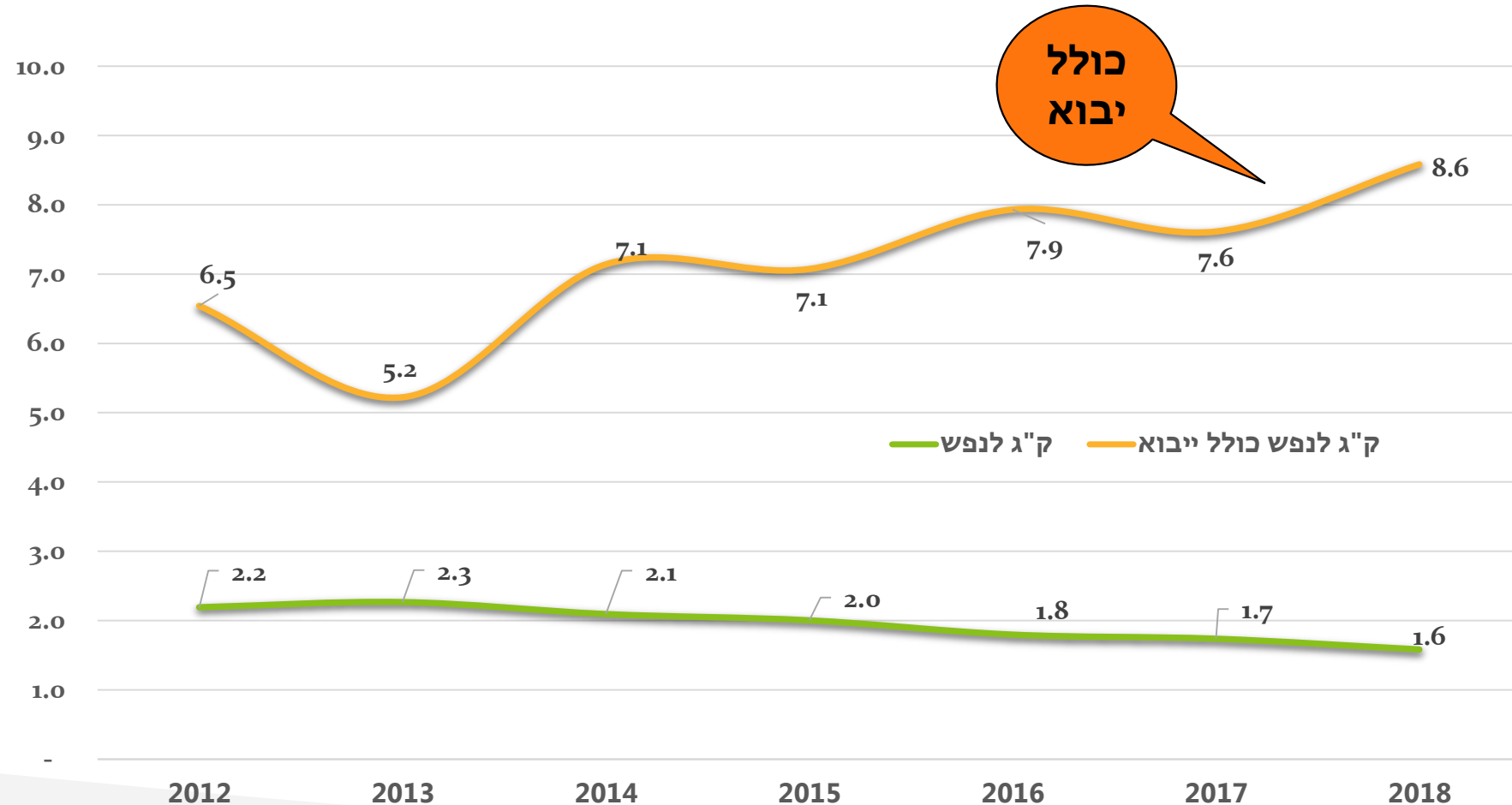

אספקה לנפש: ביצים לשנה

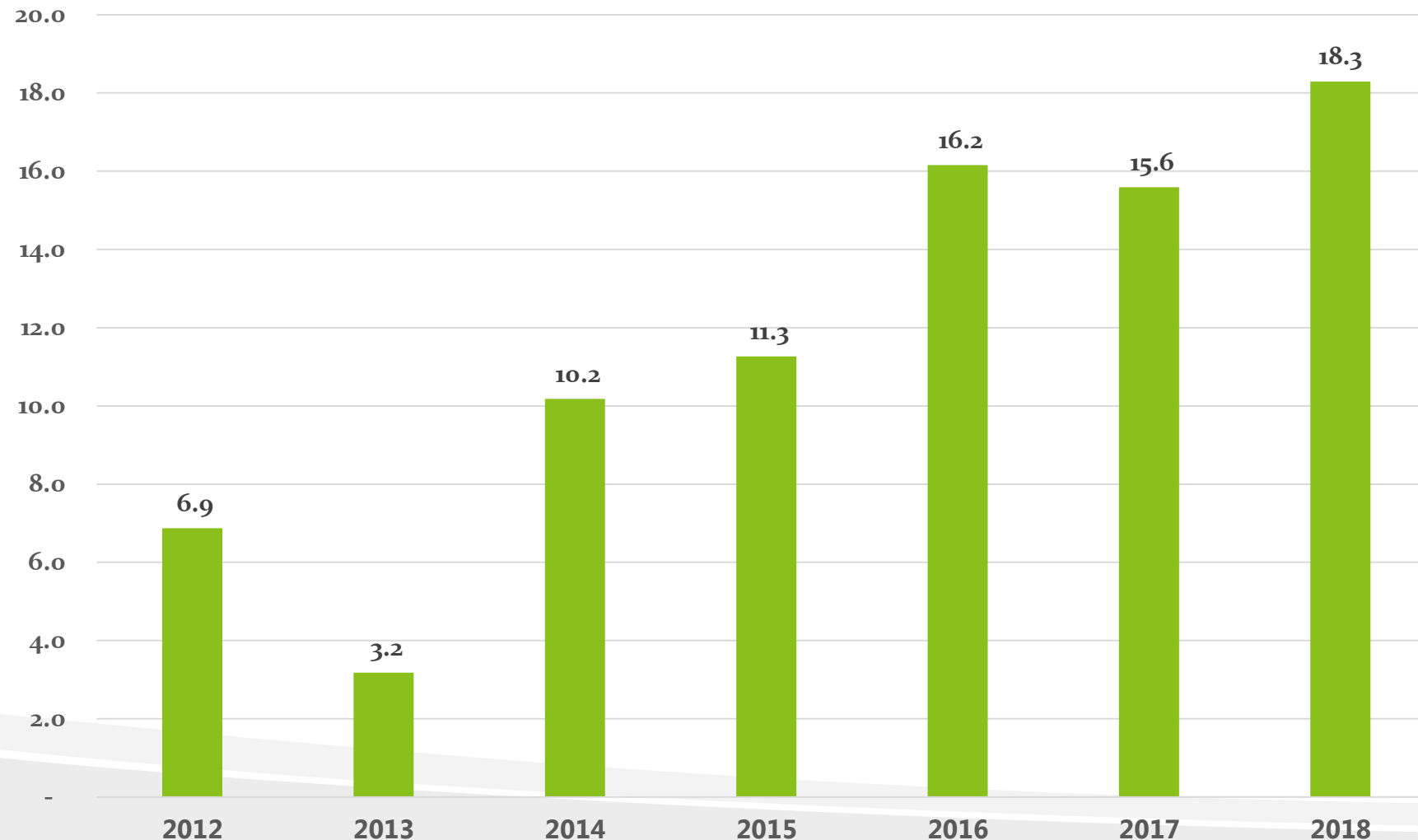
בשנת 2015 ו-2016 התווספו למגדלים תוספת למכסות שהיה מותנה בשיווק מדווח של 90%. בעקבות זה קטן החלק של המכירה הפרטית שבעבר היה נפוץ. ישנו ייבוא בהתאם למחסור. השיא בייבוא ביצים התרחש בשנת 2015 וזאת בגלל מחלה שגרמה להשמדת ביצים

אספקה לנפש: דגי בריכות – ק"ג מעובד לשנה

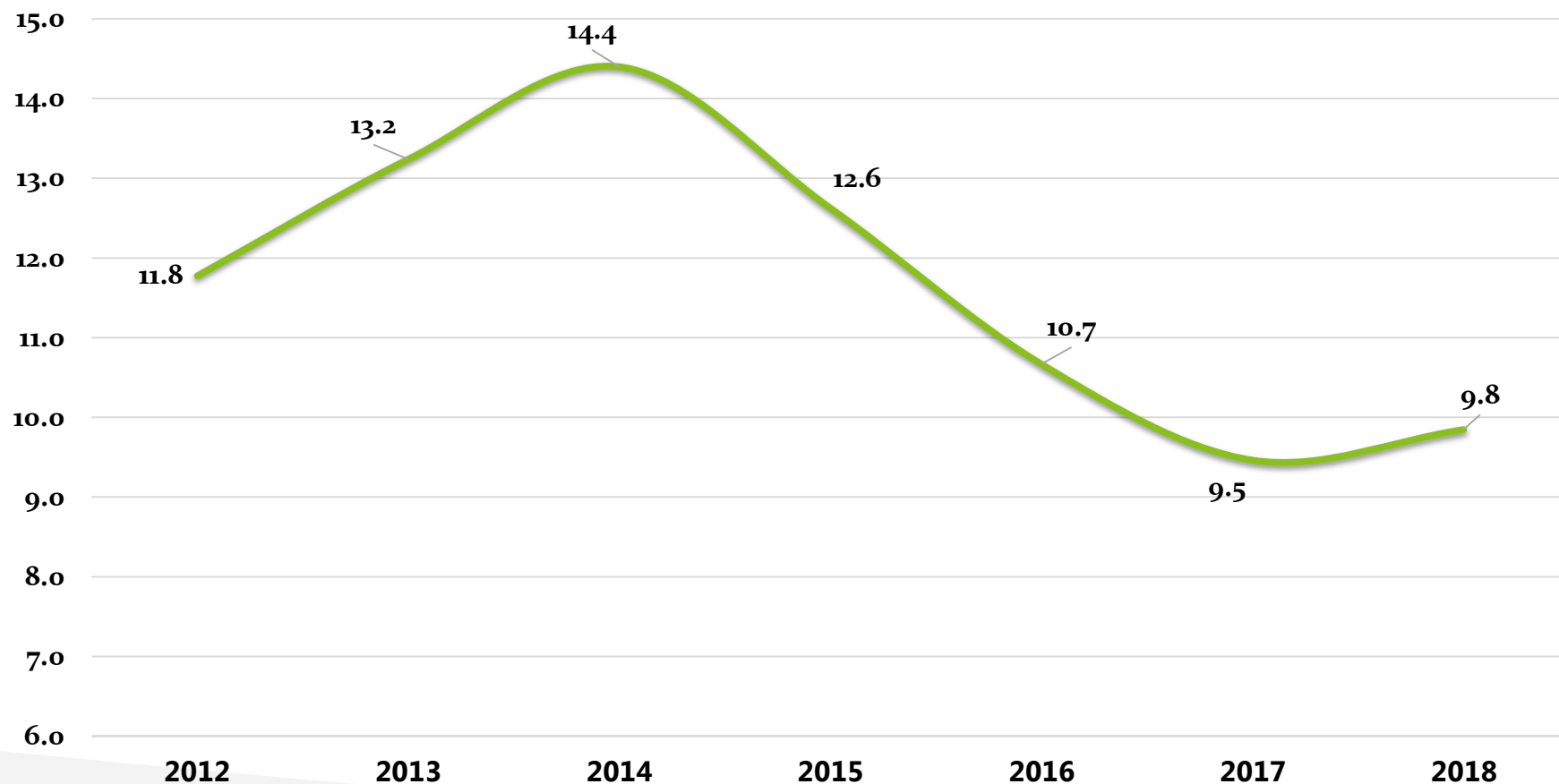
ייצור דגי בריכות איבד את מקומו בעיקר בגלל ייבוא של פילה קפוא מסין והורדת המכסים שהחלה לפני שלוש שנים ומאז חלה העלייה

יבוא דגים דוגמת אמנון (פילה) קפוא

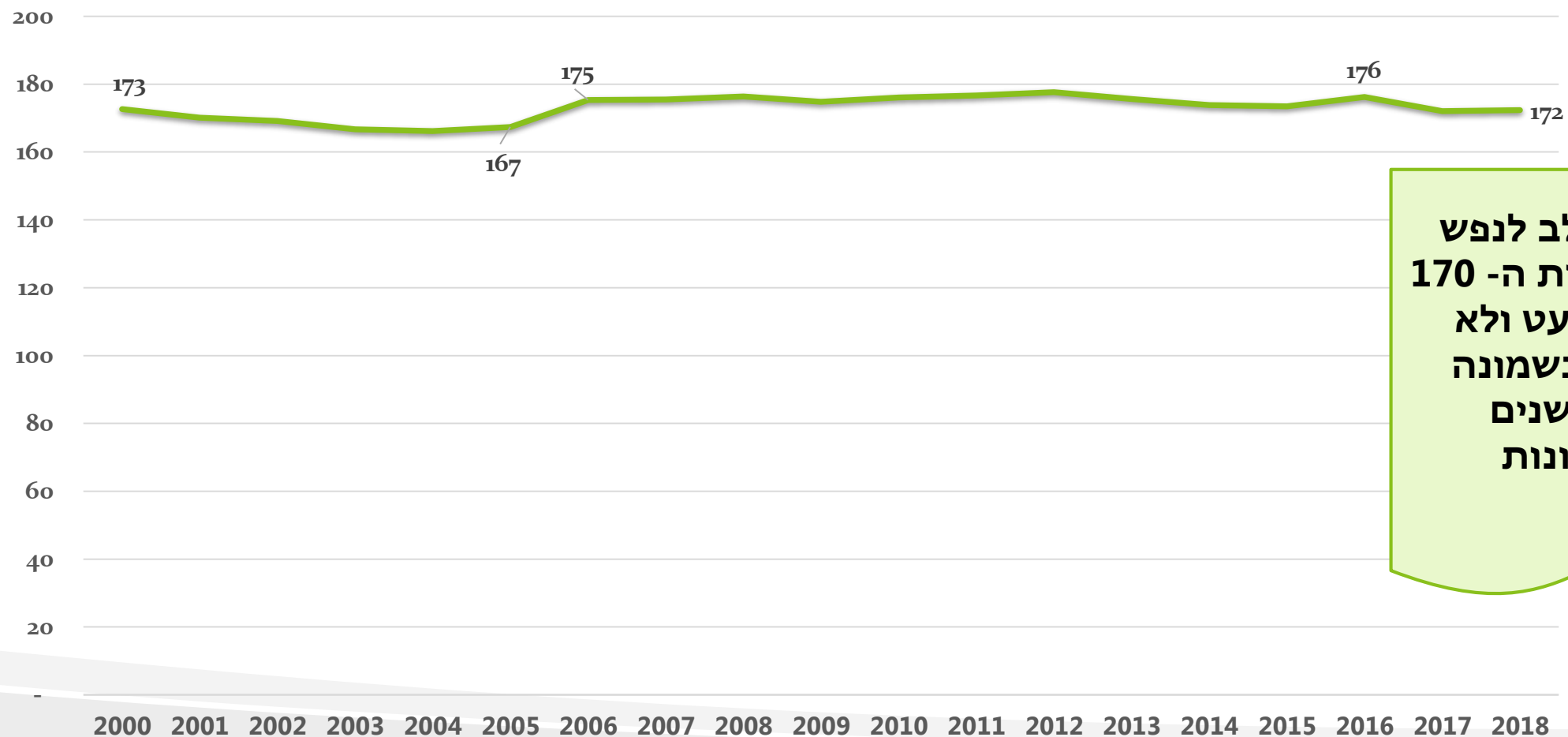
יבוא של אמנון קפוא מסין גדל מאוד מאז פתיחת המכס אחד ק"ג של פילה = 2.5 ק"ג דג חי ומכאן שבשנת 2018 הייבוא היה שווה קרוב ל-46 אלף טון חי. קרוב לפי 4 מהייצור המקומי

מחיר אמנון (פילה) קפוא - (מחיר מיובא ש"ק"ג)

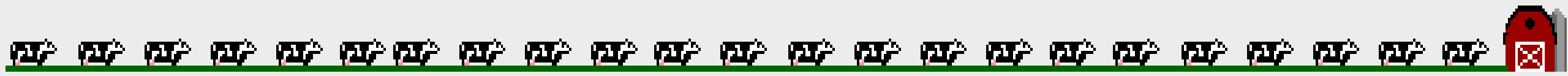

גם שיא המחיר של 2014
נחשב היצף
ירידת המחיר + ירידת
המכס למחציתו
מוביל לסיכוי קטן לתחרות
הוגנת מהמגדלים בארץ

אספקה לנפש – חלב מיצור מקומי (ליטר בשנה)

כמות החלב לנפש
נעה בסביבות ה- 170
ליטר וכמעט ולא
משתנה בשמונה
עשרה שנים
האחרונות

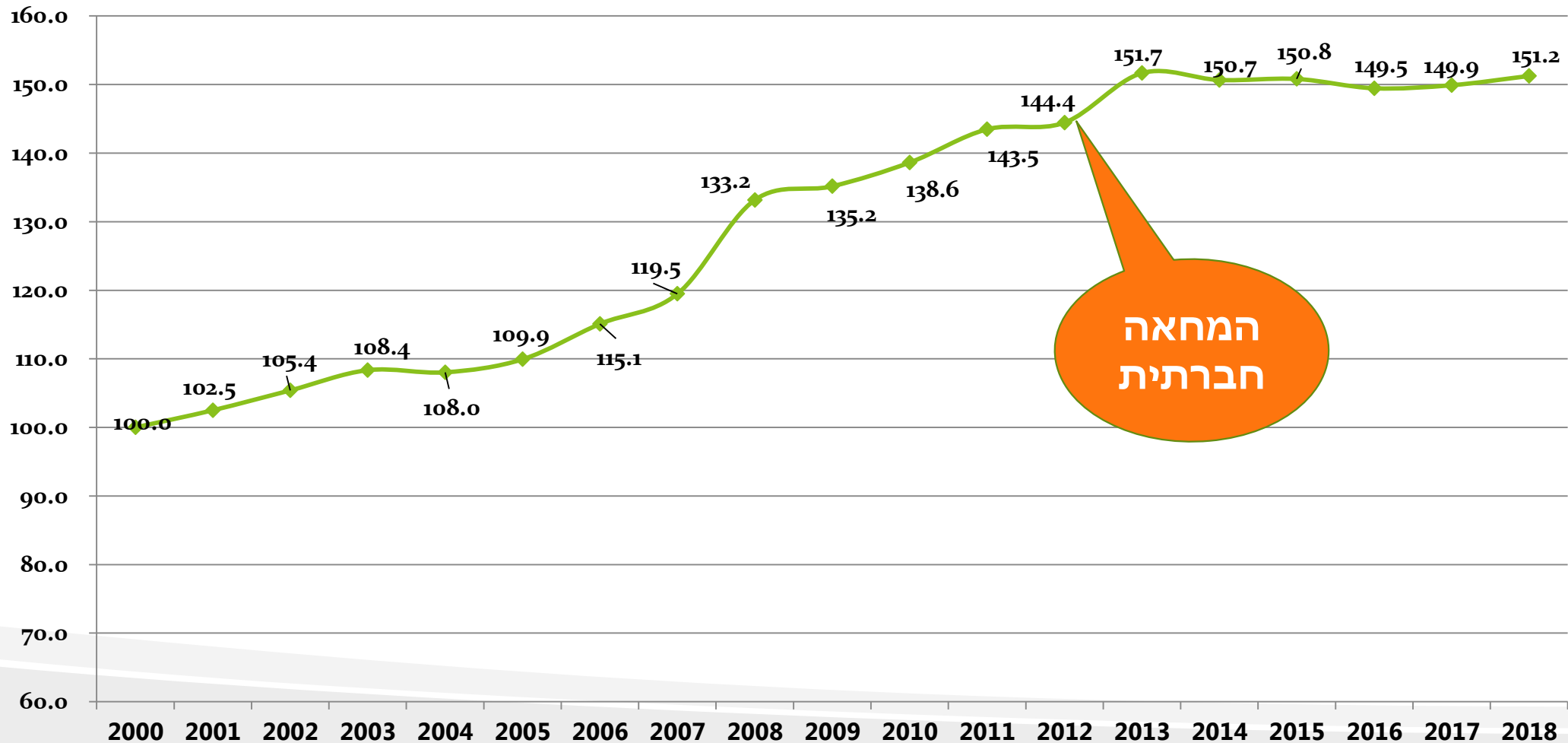

תשלומי שכר
פריון עבודה
מלאי הון
פריון ההון
הכנסות החקלאים
מסקנות

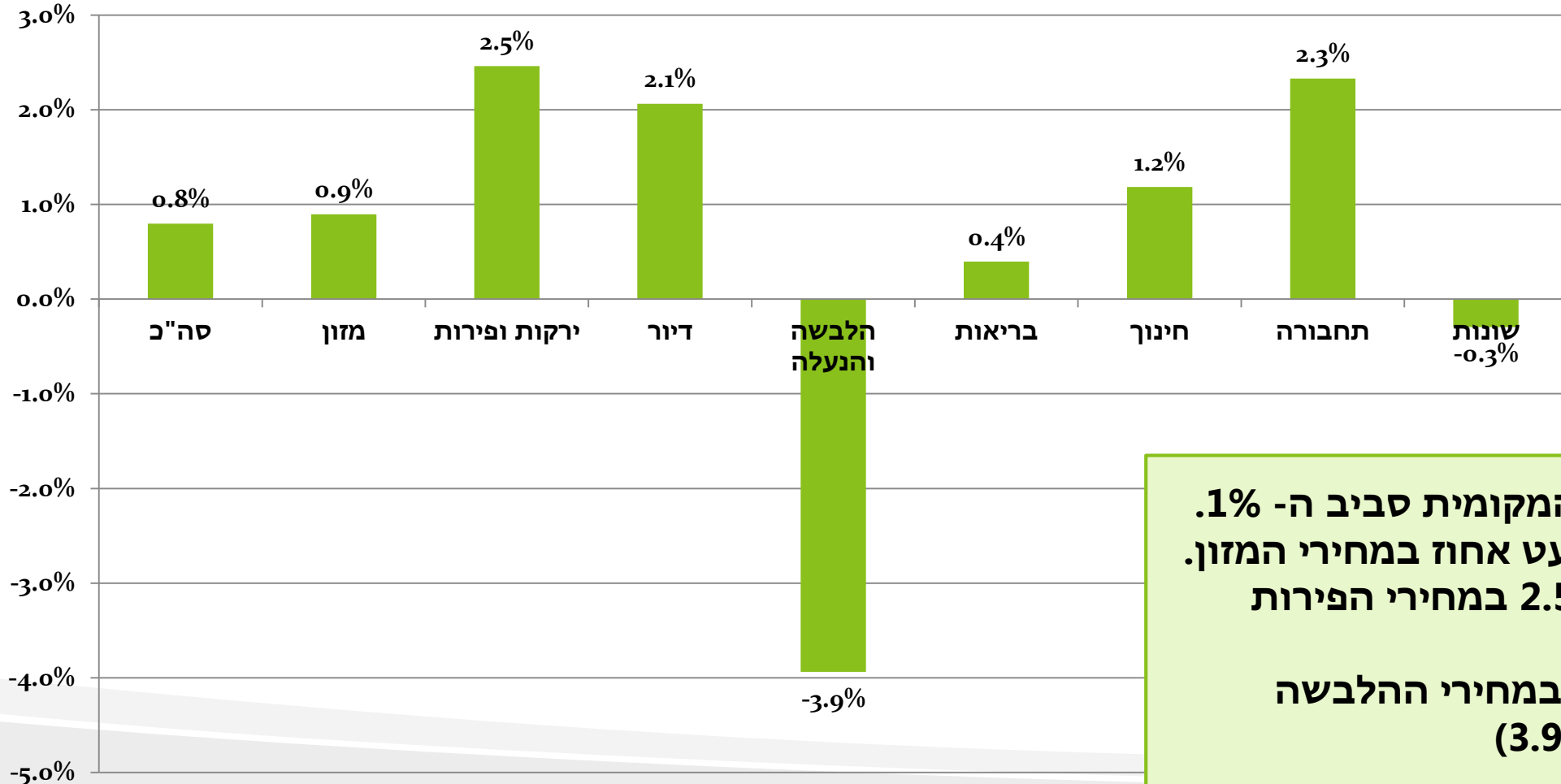
מדד המחירים לצרכן ומדד מחיר למזון

התפוקה החקלאית
התפוקה ליעדים
התפוקה לענפי יצור
התשומה הקנויה
תנאי הסחר
הפריון השוטף
הכנסות שונות

מדד מחירי מזון - נומינלי

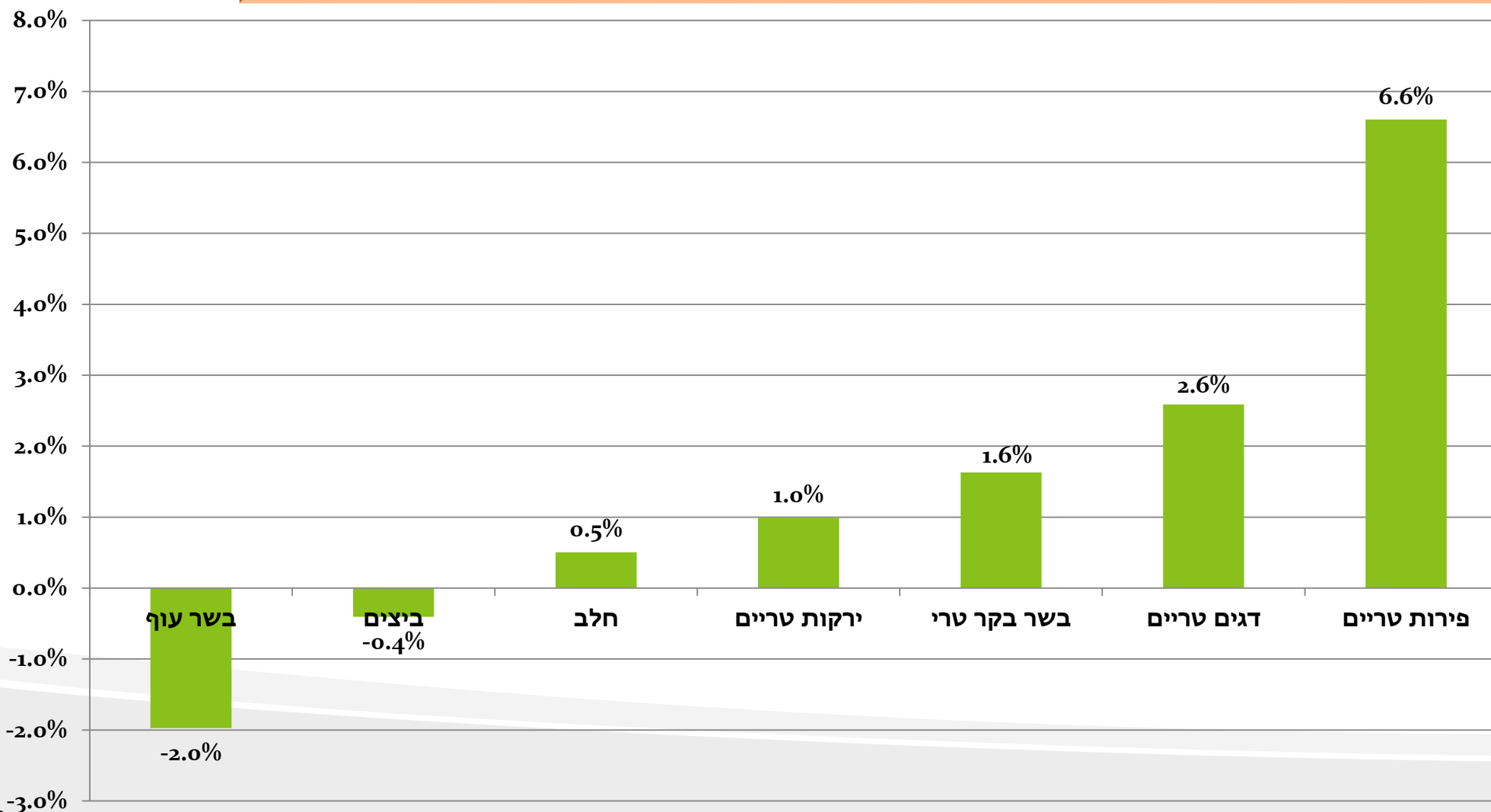
מדד מחירי מחירים לצרכן – שינוי בין 2017 ל-2018

- האינפלציה המקומית סביב ה- 0.1%.
- עליה של כמעט אחוז במחירי המזון.
- עלייה של 2.5% במחירי הפירות והירקות.
- ירידה גדולה במחירי ההלבשה וההנעלה (3.9%)

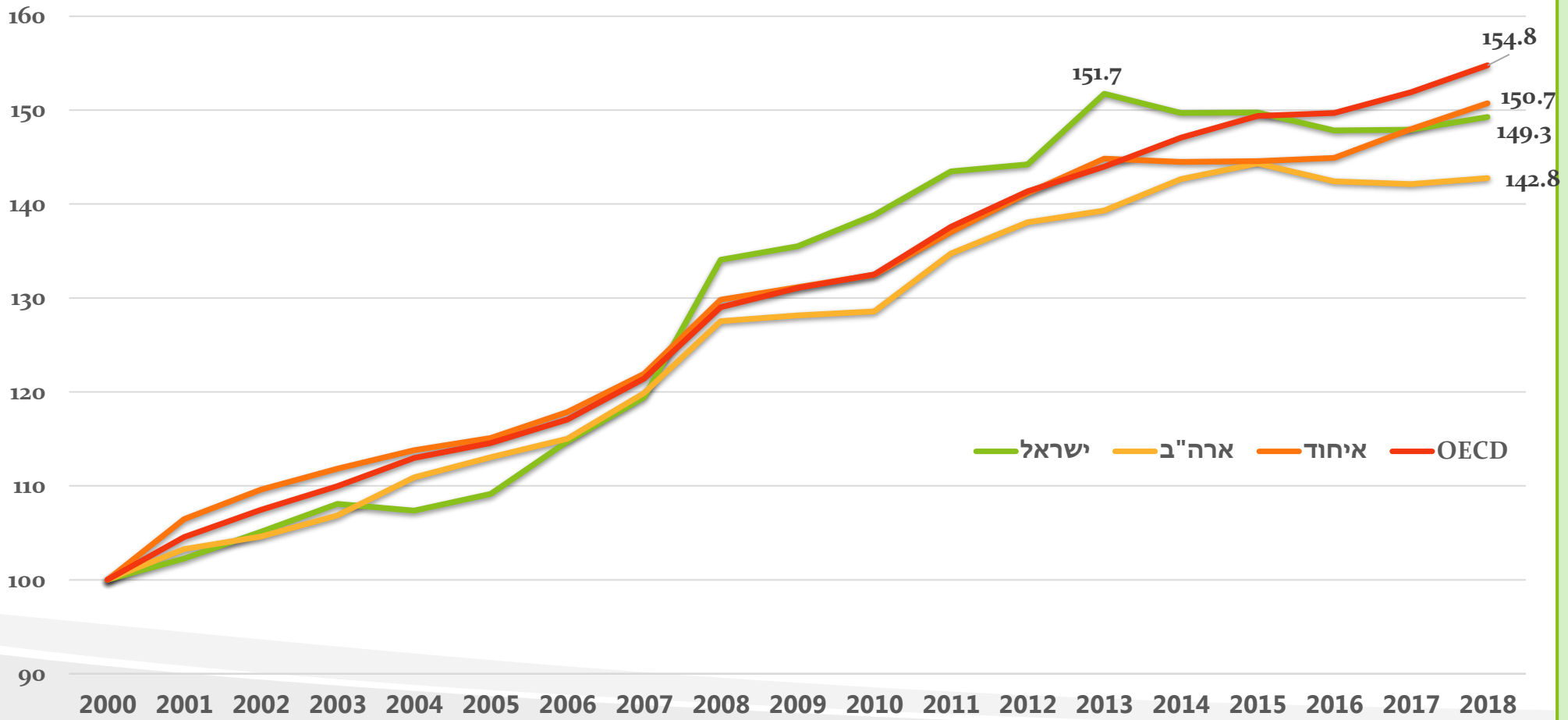
מדד מחירים לצרכן 2017-2018

השינוי במחירי התוצרת החקלאית

- עלייה חדה במחירי הפירות הטריים. זאת לעומת בין 2017-2016 שהיה כמעט ללא שינוי.
- גם במחירי הדגים הטריים חלה עלייה של 2.6%.
- במחיר העוף הטרי חלה ירידה של 2%

מדד מחירי מזון OECD מושווה כוח קניה

השוואת התפתחות מחירי המזון על ידי ה-OECD, מגלמת שינויים מושווים לכח הקניה בכל מדינה ולא למחיר המזון האבסולוטי. בולטת עלייה יחסית במחירי המזון בין 2008 ל-2013.

מ-2013 ישנה ירידה הדרגתית עד לשנה זו. בין 2008 ועד 2015 ישראל הייתה מעל כל המדינות - ומאז 2015 קיימת ירידה הדרגתית בעוד באיחוד האירופאי וב-OECD באותן שנים רואים עליה.

התשומה הקנויה

תשלומי שכר

פריון עבודה

מלאי הון

פריון ההון

הכנסות החקלאים

מסקנות

התפוקה החקלאית

התפוקה ליעדים

התפוקה לענפי יצור

התשומה הקנויה

תנאי הסחר

הפריון השוטף

הכנסות שונות

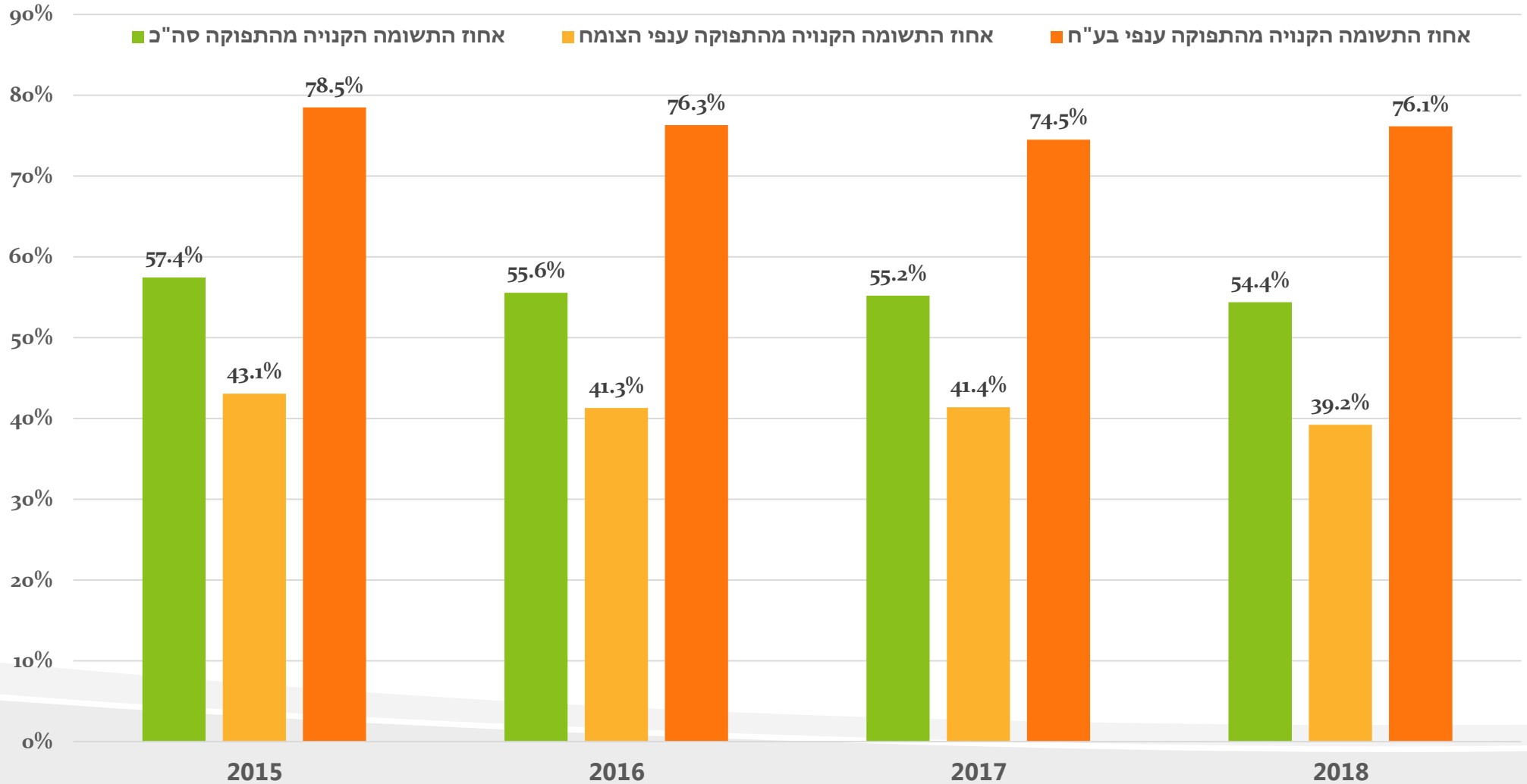
התשומה הקנויה 2018

השינוי הנומינלי (בין 2017 ל- 2018)			מיליארד שקל - נומינלי			
בכמות	במחיר	בערך	2018	2017	2016	
2.8%	-2.3%	0.5%	16.6	16.5	16.7	סה"כ התשומה הקנויה
-5.0%	2.7%	-2.5%	7.1	7.2	7.3	ע"י ענפי הצומח
6.0%	-3.0%	2.8%	9.5	9.3	9.4	ע"י ענפי בעלי חיים

התשומה הקנויה 2018-2015

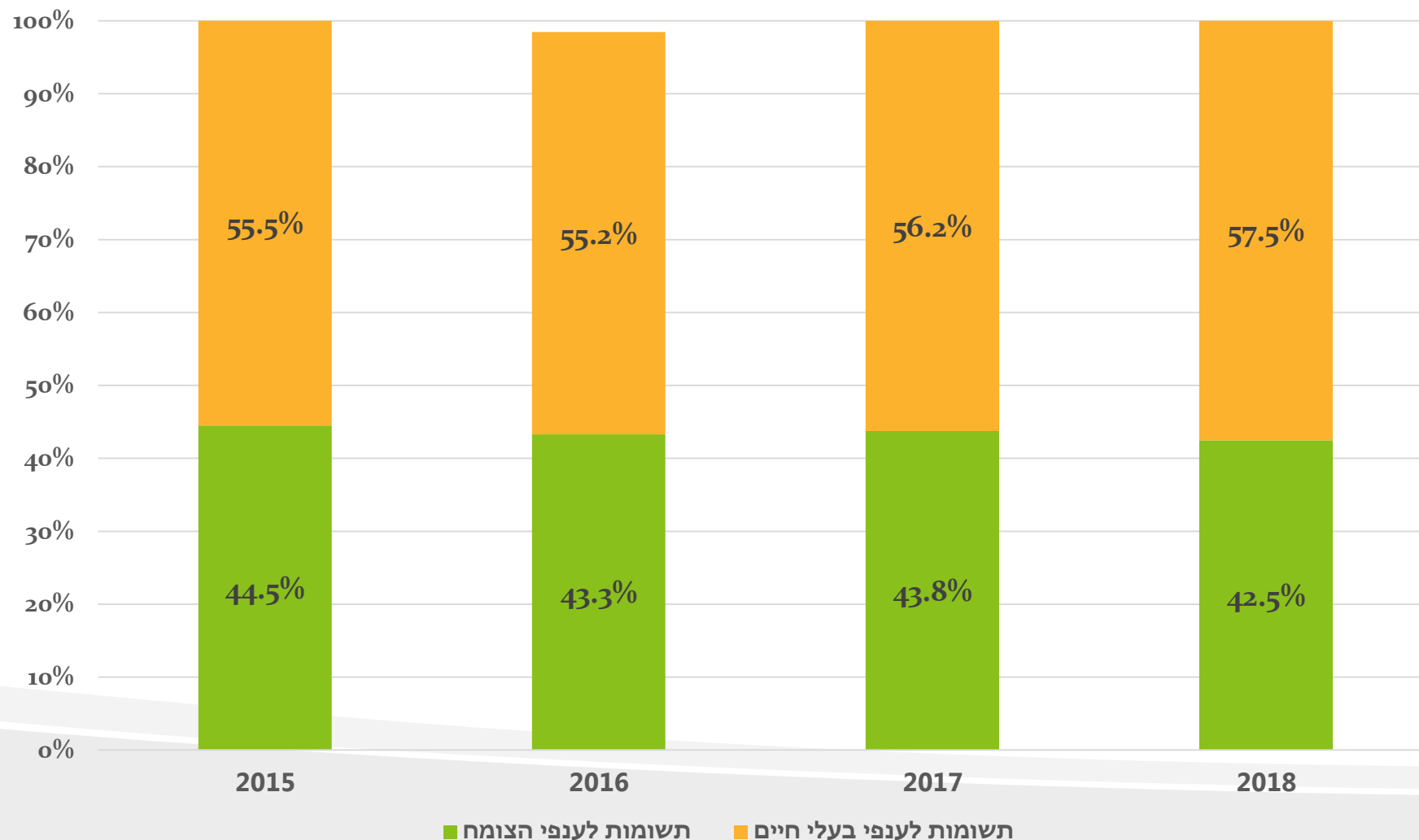
אחוז התשומה הקנויה מהתפוקה

אחוז התשומה מהתפוקה נמוך יותר ביחס לענפי הצומח – בהיותם בעלי ערך מוסף גבוה יותר (חלק יחסי גבוה של עבודה והון).

התשומה הקנויה 2015–2018

התפלגות התשומה בין ענפי הצומח ובע"ח

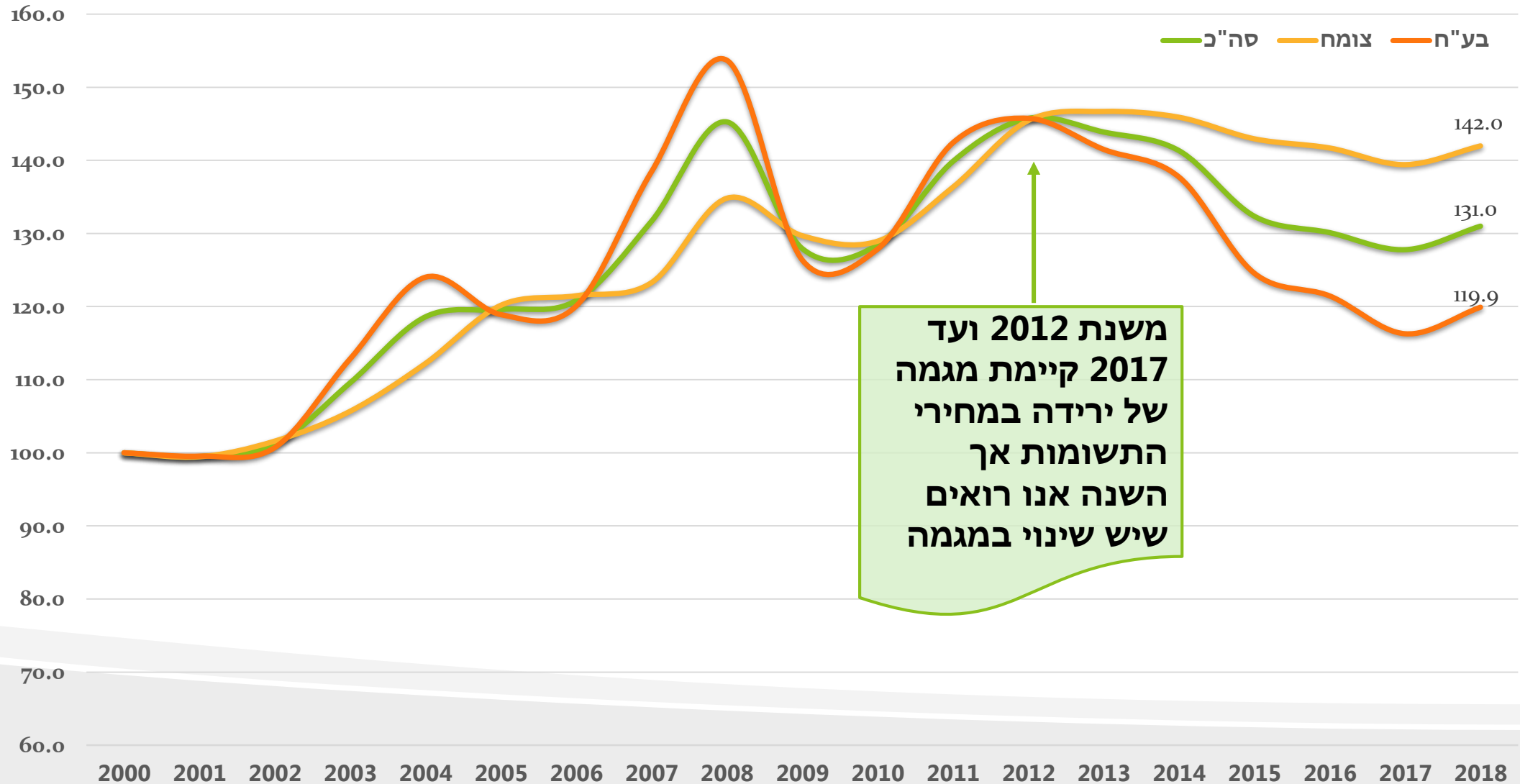
חלק גדול יותר של התשומה הקנויה מיוחס לענפי בעלי חיים בעיקר בגלל ההוצאה על מספוא

התשומה הקנויה

השינוי - נומינלי			מיל' שקלים - נומינלי		התשומה
כמות	מחיר	ערך	2018	2017	
-2.7%	-3.3%	0.5%	16,583	16,500	סה"כ
2.8%	2.2%	5.0%	6,430	6,121	מספוא
-10.4%	-7.7%	-17.3%	1,519	1,836	מים
-4.9%	4.4%	-0.8%	646	651	חומרי אריזה
1.1%	2.0%	3.1%	749	727	דשנים וזבלים
-2.9%	1.7%	-1.2%	415	420	הובלה שכירה
-6.8%	5.3%	-1.8%	413	420	חלפים ותיקונים
-5.8%	11.6%	5.2%	2,053	1,952	דלק, שמנים, חשמל
8.6%	1.0%	9.7%	869	792	חומרי הדברה
-15.1%	15.0%	-2.4%	1,639	1,679	אפרוחים, זרעים ושתילים
-4.3%	1.6%	-2.8%	1,849	1,902	מנהל ושוניות

מגמת ירידת המחירים של המספוא והאנרגיה נבלמה והשנה נצפתה עליית מחירים. מחירי המים במגמת ירידה. סך סל התשומות נמצא במחירים יורדים השנה.

התשומה הקנויה – מגמה לאורך שנים

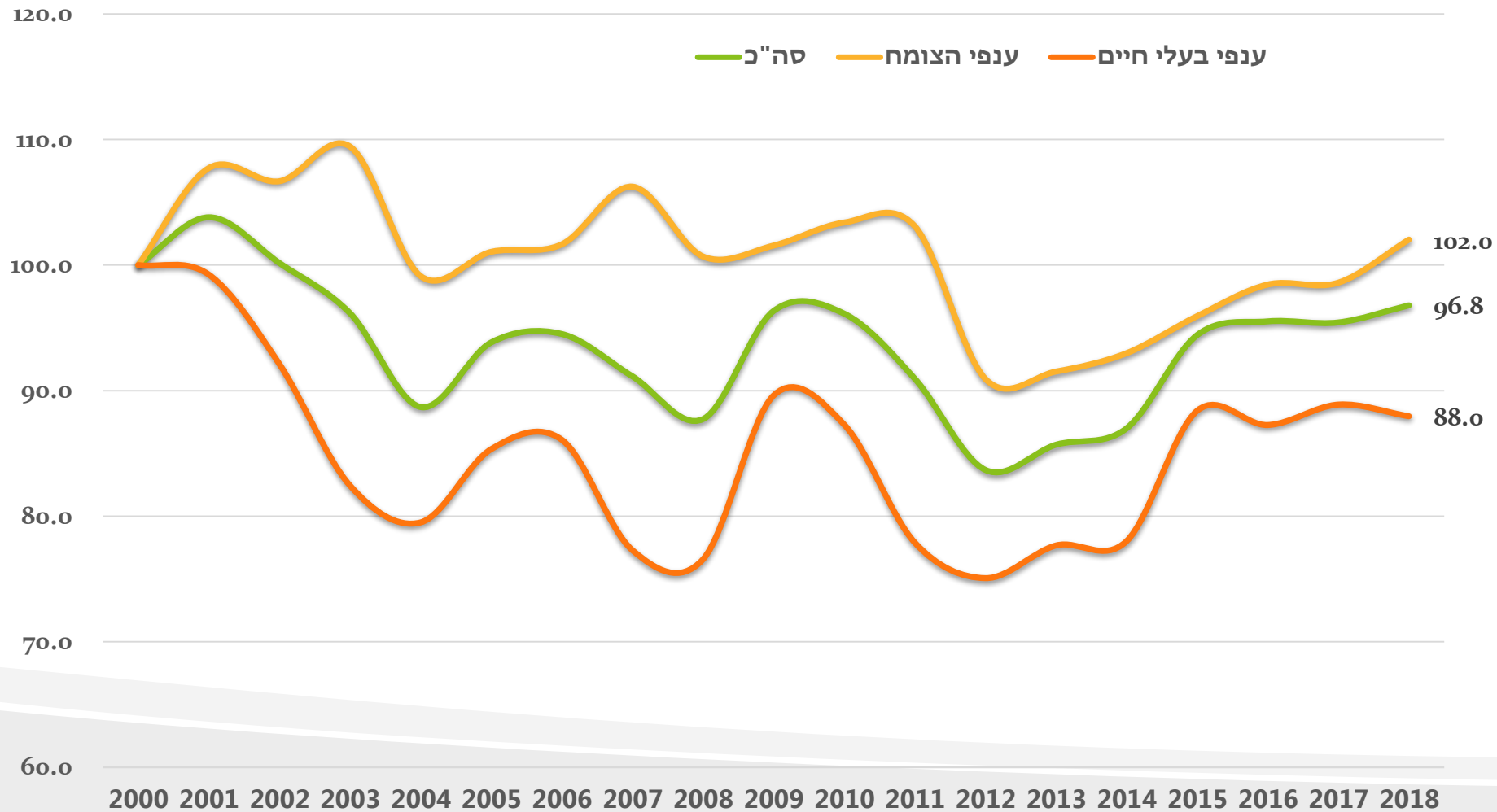
משנת 2012 ועד
2017 קיימת מגמה
של ירידה במחירי
התשומות אך
השנה אנו רואים
שיש שינוי במגמה

תנאי סחר

תשלומי שכר
פריון עבודה
מלאי הון
פריון ההון
הכנסות החקלאים
מסקנות

התפוקה החקלאית
התפוקה ליעדים
התפוקה לענפי יצור
התשומה הקנויה
תנאי הסחר
הפריון השוטף
הכנסות שונות

תנאי הסחר

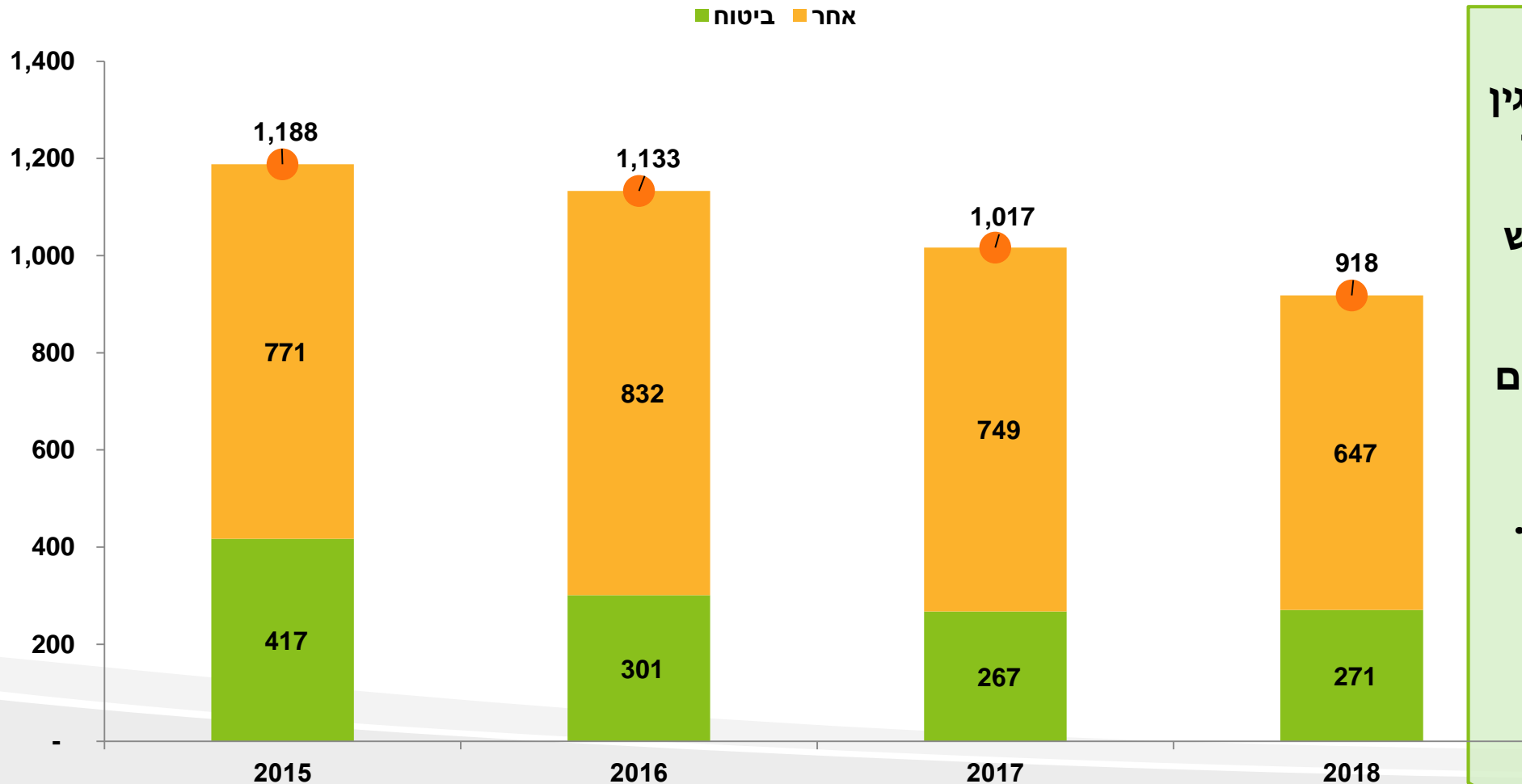
- **מדד תנאי סחר:** השינוי במחירי התפוקה ביחס לשינוי במחירי התשומה.
- משנת 2012 רואים מגמת שיפור ועלייה בתנאי הסחר.
- בענפי הצומח המגמה החיובית ממשיכה ואילו בענפי בע"ח קיימת התמתנות

הכנסות החקלאים

תשלומי שכר
פריון עבודה
מלאי הון
פריון ההון
הכנסות החקלאים
מסקנות

התפוקה החקלאית
התפוקה ליעדים
התפוקה לענפי יצור
התשומה הקנויה
תנאי הסחר
הפריון השוטף
הכנסות שונות

הכנסות שלא ממכירת תוצרת

משנת 2015 חלה ירידה בגין התשלומים של ביטוח נזקי טבע אע"פ שבשנה האחרונה ישנה עלייה ממש קלה.

התשלומים האחרים כוללים תמיכות ומענקי השקעות ייעודיים לדוגמת הסכם המים, והסכם ענף המדגה.

הכנסות החקלאים – מיליארדי שקלים - נומינלי

מדידת הלמ"ס מסתיימת ברמה של התמורה (לאחר תשלומים למשרות שכיר) – עדיין יש לנכות תשלומי הון – ריבית להון החוזר ולהשקעות ויתרה המיועדת למשיכת שכר החקלאי עצמו + הפרשה להון עצמי.

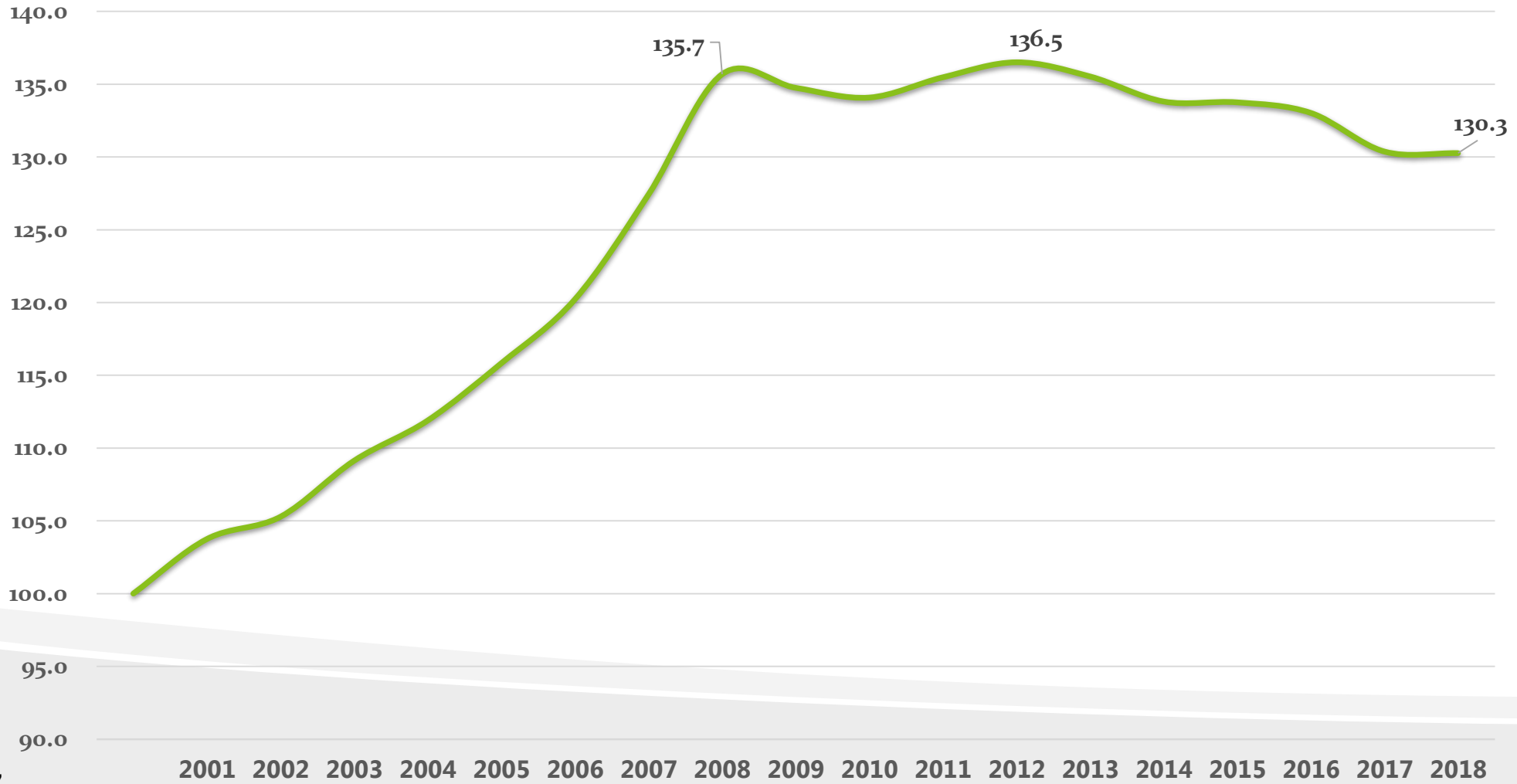
	2018	2017	2016	2015	
1	30.5	29.9	30.1	28.9	ערך התפוקה
2	16.6	16.5	17.0	16.6	התשומה הקנויה
3	13.9	13.4	13.1	12.3	תוצר גולמי (1-2)
4	2.3	2.3	2.4	2.4	בלאי
5	11.6	11.1	10.7	9.9	תוצר נקי (3-4)
6	0.9	1.0	1.1	1.2	הכנסות אחרות
7	12.5	12.1	11.9	11.1	הכנסה נובעת מחקלאות (5+6)
8	7.1	6.8	6.3	5.7	תמורה למשרות שכיר
9	5.4	5.2	5.6	5.4	תמורה (7-8)

הון נקי

תשלומי שכר
פריון עבודה
מלאי הון
פריון ההון
הכנסות החקלאים
מסקנות

התפוקה החקלאית
התפוקה ליעדים
התפוקה לענפי יצור
התשומה הקנויה
תנאי הסחר
הפריון השוטף
הכנסות שונות

ההון בחקלאות – מדד שינוי כמותי של מלאי ההון הנקי

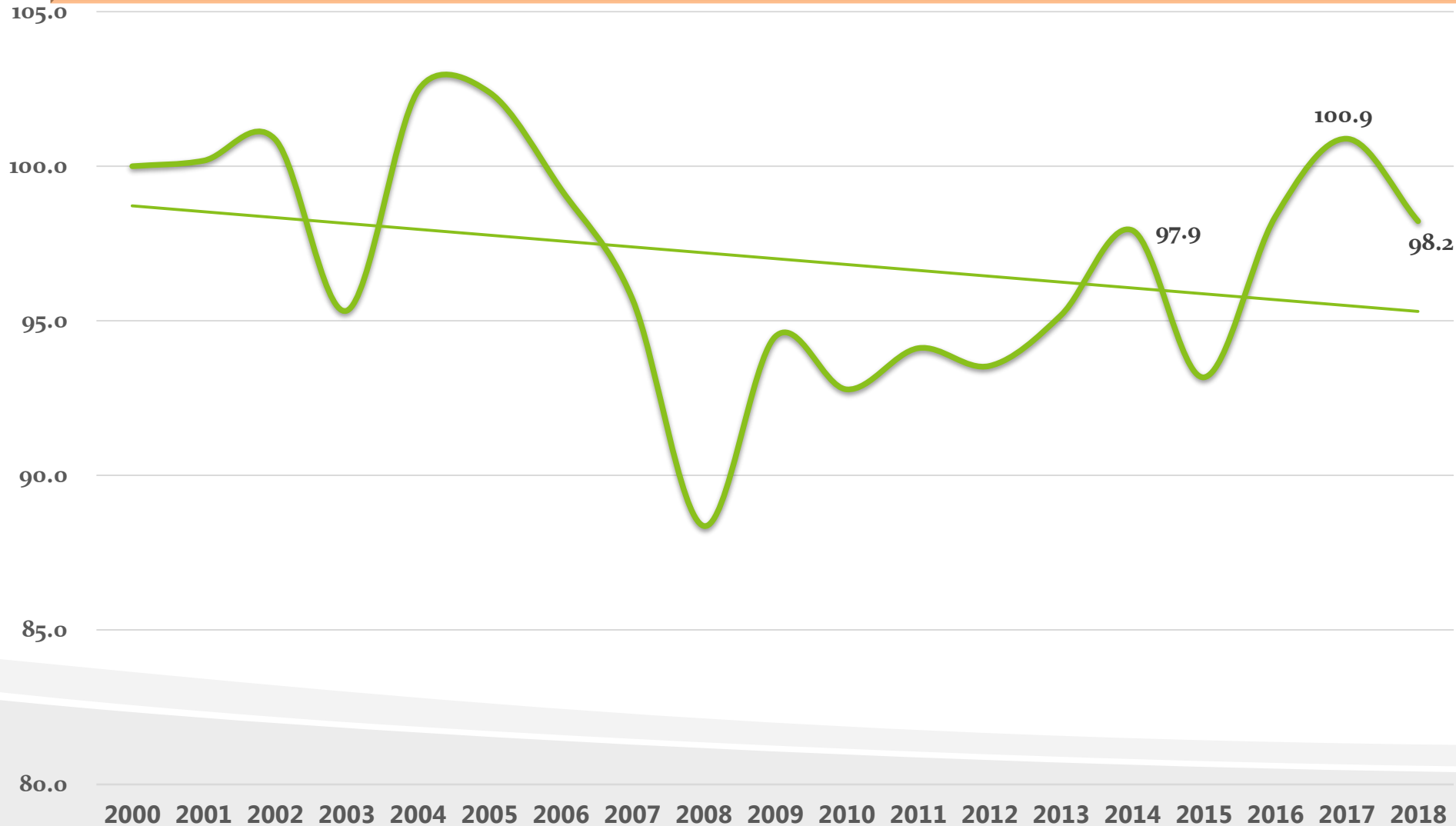
משמעות ירידה במלאי ההון הנקי בשש השנים האחרונות (משנת 2012), הוא – השקעה שנתית נמוכה מהפחת השנתית < = שחיקה בהון

פּרִיּוֹן הַהוֹן

תשלומי שכר
פּרִיּוֹן עֲבוּדָה
מלאי הון
פּרִיּוֹן הַהוֹן
הכנסות החקלאים
מסקנות

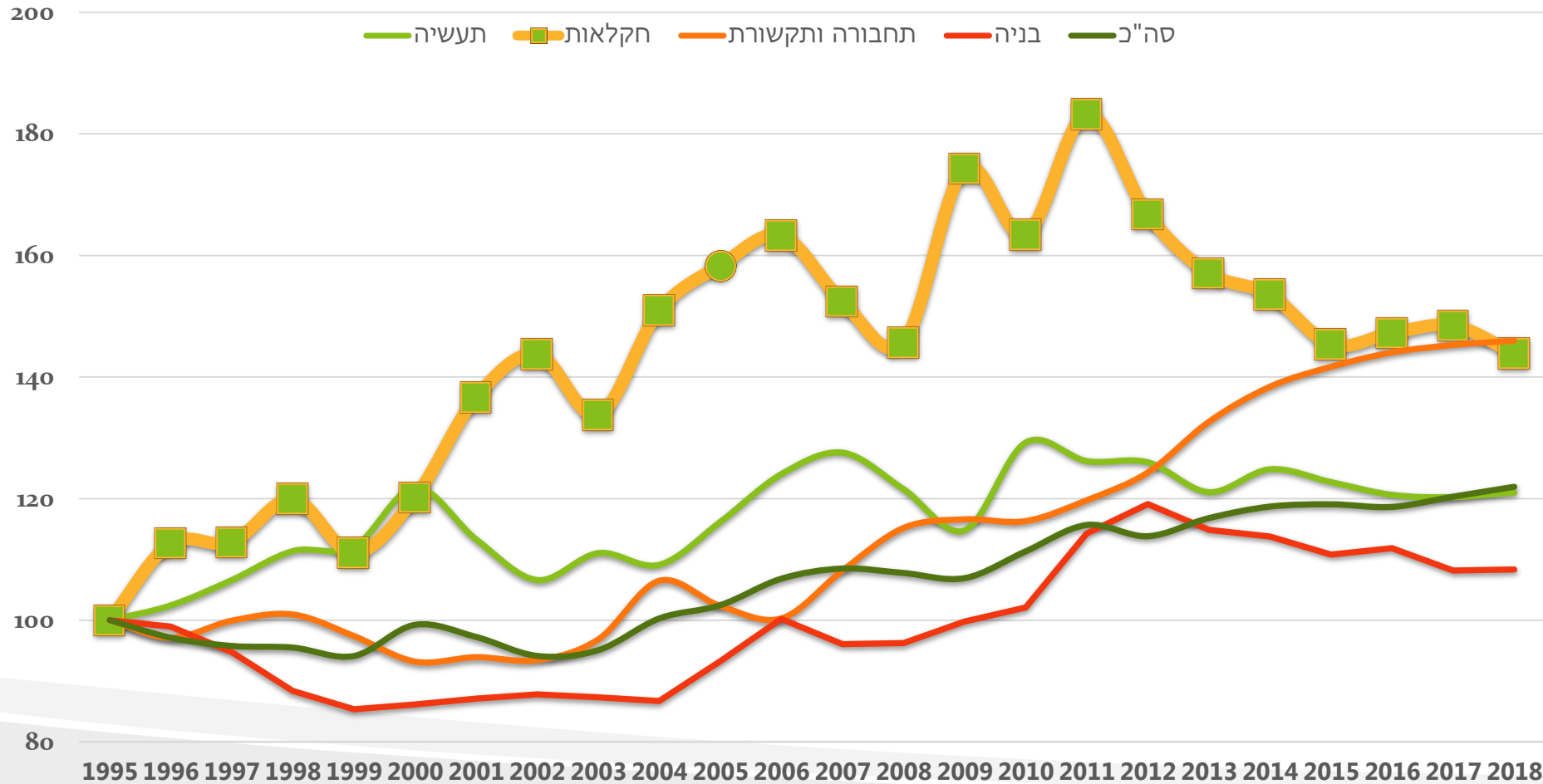
התפוקה החקלאית
התפוקה ליעדים
התפוקה לענפי יצור
התשומה הקנויה
תנאי הסחר
הפּרִיּוֹן הַשׁוּטֵף
הכנסות שונות

פריון ההון: השינוי בכמות התפוקה לעומת שינוי הכמותי של מלאי ההון הנקי

מלאי ההון הנקי
בחקלאות - נתון
המגיע מבנק
ישראל.
מדד זה מצביע על
שינויים שנתיים
נוגדים, אולם קו
מגמה בעל נטייה
לפריון, הון שלי.

נתוני פריון בענפי המשק ובחקלאות – בנק ישראל

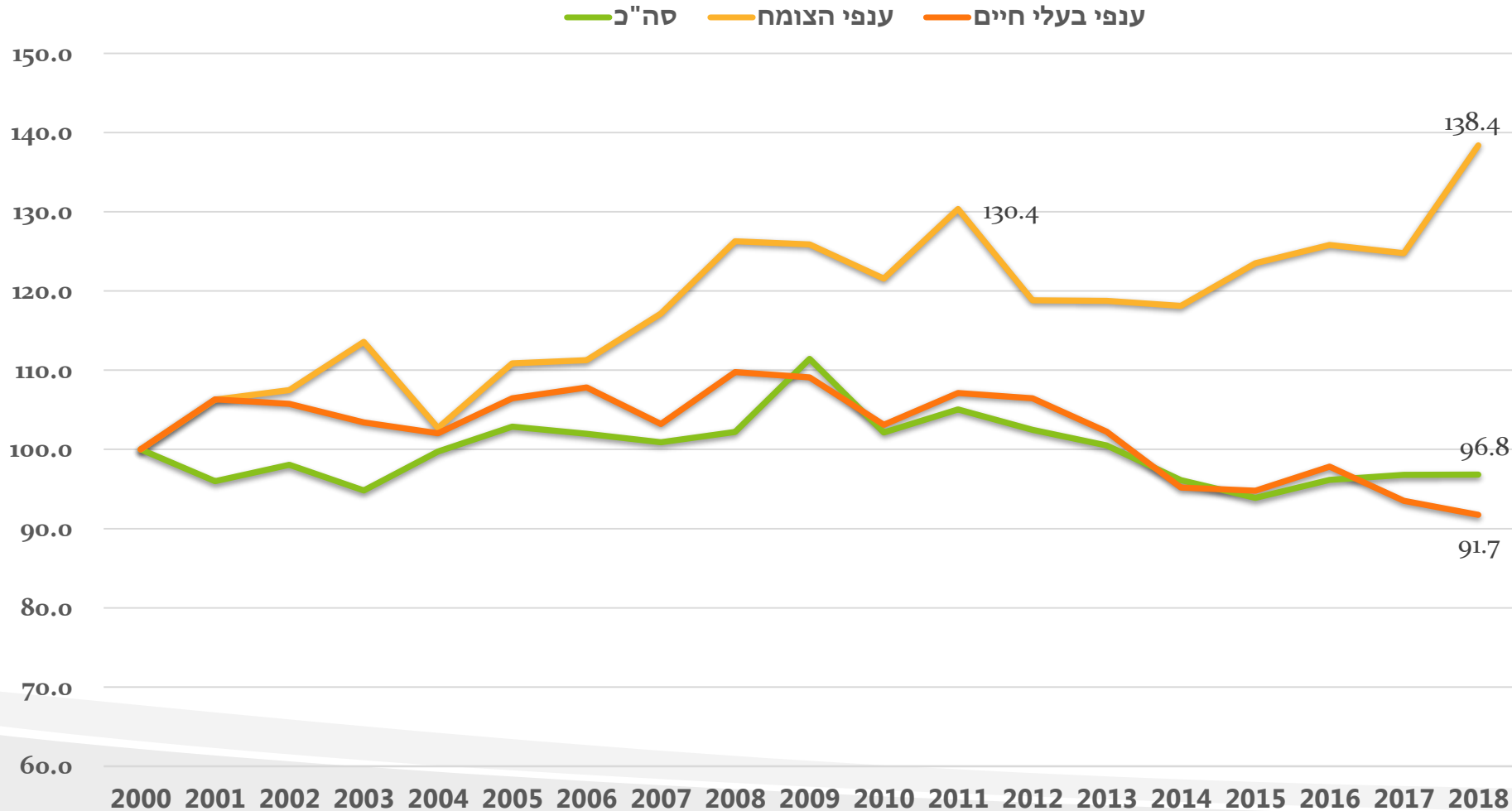
- חישוב הפריון על ידי בנק ישראל מתייחס לעבודה והון בלבד, ומהווה אינדיקציה השוואתית טובה לכלל מגזרי המשק.
- בשנת 2007 שונה סיווג ענפי הכלכלה.
- קו החקלאות הגיע לשיא בשנת 2011 ומאז נמצא במגמת ירידה עד שנת 2015 ומאז ביציבות

הפריון השוטף

תשלומי שכר
פריון עבודה
מלאי הון
פריון ההון
הכנסות החקלאים
מסקנות

התפוקה החקלאית
התפוקה ליעדים
התפוקה לענפי יצור
התשומה הקנויה
תנאי הסחר
הפריון השוטף
הכנסות שונות

הפריון השוטף

- **מדד הפריון השוטף:**
השינוי בכמות התפוקה לעומת השינוי בכמות התשומה.
- **בשנים 2011-2014:** הפריון השוטף היה שלילי בענפי בע"ח.
- **משנת 2014 מגמה חיובית בענפי הצומח והשנה יש את הערך הגבוה ביותר בשמונה עשרה שנה האחרונות.**
- **בענפי בע"ח משנת 2016 מגמה שלילית.**

תודה רבה!!

אילנה דרור 0506235378
elana@iff.co.il

